

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

27. Dönemde vermiş olduğum;

2/4790, 2/4620, 2/4579, 2/3940, 2/3941, 2/3890, 2/3436, 2/3372, 2/3252, 2/3221, 2/3165, 2/3156, 2/3157, 2/3022, 2/2836, 2/2788, 2/2789, 2/2666, 2/2492, 2/2396, 2/1724, 2/1725, 2/1698, 2/1144, 2/821, 2/825, 2/361, 2/362, 2/363, 2/364, 2/365, 2/366, 2/367, 2/368, 2/369, 2/370, 2/371, 2/372, 2/373, 2/374, 2/375, 2/376, 2/377, 2/378, 2/379, 2/380, 2/381, 2/382, 2/383, 2/384, 2/385, 2/386, 2/387, 2/388, 2/389, 2/390, 2/391, 2/392, 2/393, 2/394, 2/395, 2/396, 2/397, 2/398, 2/399, 2/400, 2/401, 2/402, 2/403, 2/404, 2/405, 2/406, 2/407, 2/408, 2/409, 2/410, 2/411, 2/412, 2/413, 2/414, 2/415, 2/261, 2/30, 2/262, 2/31, 2/66, 2/263, 2/264, 2/32, 2/67, 2/265, 2/266, 2/33, 2/68, 2/267, 2/268, 2/34, 2/69, 2/269, 2/270, 2/35, 2/70, 2/271, 2/272, 2/36, 2/71, 2/273, 2/274, 2/37, 2/72, 2/275, 2/276, 2/38, 2/73, 2/277, 2/278, 2/39, 2/74, 2/279, 2/280, 2/40, 2/75, 2/281, 2/282, 2/41, 2/76, 2/283, 2/42, 2/77, 2/284, 2/43, 2/285, 2/78, 2/286, 2/44, 2/287, 2/79, 2/288, 2/45, 2/289, 2/80, 2/290, 2/47, 2/291, 2/81, 2/292, 2/48, 2/293, 2/82, 2/294, 2/49, 2/83, 2/296, 2/50, 2/297, 2/84, 2/298, 2/51, 2/299, 2/85, 2/300, 2/52, 2/86, 2/301, 2/53, 2/302, 2/87, 2/303, 2/54, 2/304, 2/88, 2/305, 2/55, 2/306, 2/89, 2/307, 2/56, 2/308, 2/90, 2/309, 2/57, 2/310, 2/91, 2/311, 2/58, 2/312, 2/92, 2/313, 2/59, 2/314, 2/93, 2/315, 2/60, 2/316, 2/94, 2/317, 2/61, 2/318, 2/95, 2/319, 2/62, 2/320, 2/96, 2/321, 2/63, 2/322, 2/97, 2/323, 2/64, 2/324, 2/98, 2/325, 2/65, 2/326, 2/99, 2/327, 2/328, 2/100, 2/329, 2/330, 2/101, 2/331, 2/332, 2/102, 2/333, 2/334, 2/103, 2/335, 2/336, 2/104, 2/337, 2/338, 2/4, 2/105, 2/339, 2/340, 2/5, 2/106, 2/341, 2/342, 2/6, 2/107, 2/343, 2/108, 2/7, 2/109, 2/110, 2/111, 2/112, 2/113, 2/114, 2/115, 2/116, 2/117, 2/118, 2/119, 2/120, 2/121, 2/122, 2/123, 2/124, 2/125, 2/126, 2/127, 2/128, 2/129, 2/130, 2/131, 2/132, 2/133, 2/344, 2/134, 2/345, 2/135, 2/346, 2/136, 2/347, 2/137, 2/348, 2/138, 2/349, 2/139, 2/350, 2/140, 2/351, 2/141, 2/352, 2/142, 2/353, 2/143, 2/354, 2/144, 2/355, 2/145, 2/356, 2/146, 2/357, 2/147, 2/358, 2/148, 2/359, 2/149, 2/360, 2/150, 2/151, 2/152, 2/153, 2/154, 2/155, 2/156, 2/157, 2/158, 2/159, 2/160, 2/161, 2/162, 2/163, 2/164, 2/165, 2/166, 2/167, 2/168, 2/169, 2/170, 2/171, 2/172, 2/173, 2/174, 2/175, 2/176, 2/177, 2/178, 2/179, 2/180, 2/181, 2/182, 2/183, 2/184, 2/185, 2/186, 2/187, 2/188, 2/189, 2/190, 2/191, 2/192, 2/193, 2/194, 2/195, 2/196, 2/197, 2/198, 2/199, 2/200, 2/201, 2/202, 2/203, 2/204, 2/205, 2/206, 2/207, 2/208, 2/209, 2/210, 2/211, 2/212, 2/46, 2/213, 2/214, 2/215, 2/216, 2/217, 2/8, 2/218, 2/219, 2/9, 2/220, 2/221, 2/10, 2/222, 2/223, 2/11, 2/224, 2/225, 2/12, 2/226, 2/227, 2/13, 2/228, 2/229, 2/14, 2/230, 2/231, 2/15, 2/232, 2/233, 2/16, 2/234, 2/235, 2/17, 2/236, 2/237, 2/18, 2/238, 2/239, 2/19, 2/240, 2/241, 2/20, 2/242, 2/243, 2/21, 2/244, 2/245, 2/22, 2/246, 2/247, 2/23, 2/248, 2/249, 2/24, 2/250, 2/251, 2/25, 2/252, 2/253, 2/26, 2/254, 2/255, 2/27, 2/256, 2/257, 2/28, 2/258, 2/259, 2/29 ve 2/260 **esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.**

01.06.2023



Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
Diyarbakır Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Adalet Komisyonu İçişleri Komisyonu İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Plan ve Bütçe Komisyonu
Esas Komisyon	Anayasa Komisyonu
Tarih: 19 Haziran 2023	Esas No: 2/220

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI
0 1 Haziran 2023
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0..1 Haziran 2023
No: 122 1226

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde vermiş olduğum;

2/2163, 2/1787, 2/1764, 2/1734, 2/1731, 2/1719, 2/1705, 2/1699, 2/1698, 2/1691, 2/1651, 2/1629
 2/1609, 2/1497, 2/1496, 2/1459, 2/1414, 2/1384, 2/1369, 2/1359, 2/1341, 2/1311, 2/1284, 2/1283
 2/1206, 2/1042, 2/1016, 2/1003, 2/926, 2/846, 2/804, 2/637, 2/636, 2/594, 2/593, 2/592, 2/591, 2/590
 2/589, 2/542, 2/531, 2/500, 2/494, 2/290, 2/289, 2/287, 2/286, 2/285, 2/284, 2/283, 2/282
 2/281, 2/280, 2/279, 2/278, 2/277, 2/276, 2/275, 2/274, 2/273, 2/271, 2/270, 2/269, 2/268, 2/267,
 2/266
 2/265, 2/264, 2/263, 2/262, 2/261, 2/260, 2/259, 2/258, 2/257, 2/256, 2/255, 2/254, 2/253, 2/217,
 2/216,
 2/215, 2/214, 2/213, 2/212, 2/211, 2/210, 2/209, 2/208, 2/207, 2/206, 2/205, 2/203, 2/202,
 2/201
 2/200, 2/199, 2/198, 2/197, 2/196, 2/195, 2/194, 2/193, 2/192, 2/191, 2/190, 2/189, 2/188, 2/187,
 2/186, 2/185, 2/184, 2/183, 2/182, 2/181, 2/180, 2/179, 2/178, 2/177, 2/176, 2/175, 2/174, 2/173,
 2/172
 2/171, 2/170, 2/169, 2/168, 2/167, 2/166, 2/165, 2/164, 2/163, 2/162, 2/161, 2/160, 2/159, 2/158,
 2/157
 2/156, 2/155, 2/154, 2/153, 2/152, 2/151, 2/150, 2/149, 2/148, 2/127, 2/126, 2/125, 2/124, 2/123
 2/122, 2/121, 2/120, 2/119, 2/118, 2/117, 2/116, 2/115, 2/114, 2/113, 2/112, 2/111, 2/110, 2/109
 2/108, 2/107, 2/106, 2/105, 2/104, 2/103, 2/102, 2/101, 2/100, 2/99, 2/98, 2/97, 2/96, 2/95, 2/94, 2/93,
 2/92, 2/91, 2/90, 2/89, 2/88, 2/87, 2/86, 2/85, 2/84, 2/83, 2/82, 2/81, 2/80, 2/79, 2/78, 2/77, 2/76,
 2/74, 2/73, 2/72, 2/71, 2/70, 2/69, 2/68, 2/67, 2/66, 2/65, 2/64, 2/63, 2/62, 2/61, 2/60,
 2/59, 2/58, 2/57, 2/56, 2/55, 2/54 ve 2/53 esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

29.06.2018


 Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
 İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Adalet İnsan Haklarını İnceleme İçişleri Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Anayasa
Tarih: 01.10.2018	Esas No: 45

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİĞİ	
1 2 3 4	02 Temmuz 2018
Numara:	

TBMM	
GENEL SEKRETERANLIK	
02 Temmuz 2018	
No:	308568



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 14.12.2015
Sayı : 416

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Toplumsal Barış ve Demokrasinin Tesisi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Özgür ÖZEL
Manisa Milletvekili

Veli AĞBABA
Malatya Milletvekili

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

M. Hilmi Bozkurt Hayda AKAR
Konya MV. Kocaeli MV.

Gülery Yıldırım Tahsin TARHAN
Gülery Yıldırım

Samal Sarhan Kocaeli Serdar Bırcan Zong.

Hüseyin Ulu Sebire Dönmez
Ankara MV. İzmir MV.

Murat BAKAN
Balıkesir 12NİK MV.
MAskan

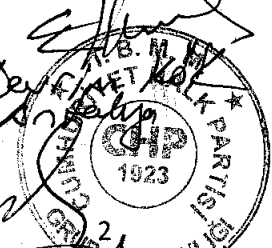
Kamil Okyay Sander
Kamil Okyay Sander

ÖZKAN YACI
LİSEK AHİ2 Sertel

Mehmet Güler
Burdur

Karim Duman Ali Şeker
Tokat İstanbul M.

Okur GATANCIOĞU
Edirne MV.



TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	- Adalet - İnsan Hakları ve Emlak			
Esas Komisyon	- İçişleri			
	- Plan ve Bütçe			
	Anayasa			
Tarih:	20 Ocak 2016		E.No: 2/500	
Ysm.Üzm.	Bşk.Yrd.	Başkan V.	Gn.Sek.Yrd.	Gen.Sek.
TBMM BAŞKANI				

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LIĞI	
	14 Aralık 2015
Numara:	

TBMM GENEL EVRAK	
	14 Aralık 2015
No:	10879

..... Sayılı Meclis Araştırması Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
ALİ YİĞİT	İzmir.	OMM
Tur YILDIZHAN	Manisa	
Onursal ADIGÜZEL	İstanbul	ÖA
Öğür KAAN SALLI	İstanbul	TM
Çander YILMAZ	Tekirdağ	Ç
Utku Çakırözer	Eskişehir	U. Çakırözer
Selin Sayek Böke	İzmir	Selin
Uğur Nefi Koca	Antalya	U. Nefi Koca
Mehmet GÖKBAĞ	G. Artvin	M. Gökbağ
Gelin Osman BUDAK	Antalya	G. Osman Budak
Barış Yarkadaş	İstanbul	Barış
Kemal Zeybek	Samsun	K. Zeybek
A. Tunc Ölcü	DEMİR	A. Tunc Ölcü
Akın Üstündağ	Muş	A. Üstündağ
Nurullah Demirel	Muş	N. Demirel
Mehmet Ali Bulut	İzmir	M. Ali Bulut
Adnan Koca	İST	A. Koca
Ömer SARUHAL	Bursa	Ö. Saruhal
Uğur Beyzade	Ankara	U. Beyzade

Ali İzzet

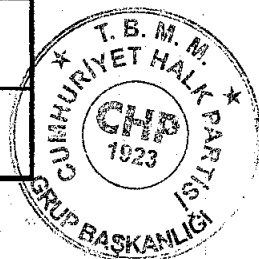
Çağrı

B'



..... Sayılı

İmza Çizelgesi

[illegible]

GEREKÇE

CHP, Türkiye'nin en önemli meselelerinden olan Kürt sorununun, eşit yurttaşlık ve demokrasi temelinde kalıcı bir şekilde çözüme kavuşturulması için 2012'den bu yana Meclis'i adres göstermekte, tüm siyasi tarafların katılımı ile şeffaf ve hukuksal meşruiyete sahip bir sürecin başlatılması için yapıcı bir çaba ortaya koymaktadır.

Bu çaba ne yazık ki şimdiye kadar herhangi bir karşılık görmemiş ve kişilere bağlı olarak, gizli şekilde yürütülen çözüm süreci siyasi kaygılara kurban edilerek yine yüzlerce gencimizin hayatını kaybetmesine ve yüzlerce ananın, eşin, çocuğun, kardeşin büyük acılar içinde kalmasına yol açılmıştır.

Bugün geldiğimiz noktada ise neredeyse tüm siyasi tarafların çözüm için Meclis'i adres göstermeye başladıklarını görmekteyiz. Bu kadar kayıptan ve yaşanan acıdan sonra en başından beri savunduğumuz hukuksal zeminde demokratik çözüm arayışlarına olan yönelim buruk da olsa memnuniyet yaratmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti yurttaşlarının kimlikleri nedeniyle hiçbir ayrımcılığa ve eşitsizliğe maruz kalmayacakları, herkesin ülkesine eşit derecede 'aidiyet' hissedebileceği, insan hak ve özgürlüklerini sonuna kadar kullanabileceği, eşit vatandaşlık prensibinin gereklerinin eksiksiz hayata geçirileceği gerçek bir demokrasinin inşası temel hedef olmalıdır. Bu temel hedefin gereği olarak, Kürt sorununun da mutlaka insan hakları ve demokrasi ekseninde, eşit vatandaşlık temelinde çözülmesi, gerçekten özgür ve demokratik bir Türkiye'nin oluşumu için ön şarttır. Bu doğrultuda çağdaş demokrasinin gereği olan tüm hakların garanti altına alınması, yerinden yönetimin güçlendirilmesi, bölgeler arası sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin gerekirse doğrudan kamu yatırımları ile giderilmesi gerekmektedir.

Temel bir insan hakkı olarak anadil öğretimi desteklenmeli, tüm seviyelerde resmi dil ve ortak dil olan Türkçe'nin eğitimi ve öğretiminin yanı sıra, anadilin eğitiminde çocuğun yararını gözeten, bilimsel, pedagojik bir yaklaşımla ele alınıp çözülmelidir.

Kürt sorununu otuz yıldır çözümsüzlüğe iten ve giderek daha da derinleştiren 'güvenlikçi yaklaşımlar' yerine, sorunun TBMM zemininde, geniş bir toplumsal mutabakatla çözülmesi gerekmektedir. Bu yaklaşımın gereği olarak CHP, her zaman barıştan yana tavır almış, barış ve çözüm yönünde atılan tüm adımlara samimiyetle destek vermiş, yapıcı eleştiriler ve somut öneriler ortaya koymuş, tüm toplumumuzun özlemi olan barışa 'açık çek' vermiştir.

Kürt sorununa kalıcı çözümün en önemli unsurlarından biri, demokratik, özgürlükçü ve eşitlikçi bir perspektifle hazırlanacak olan yeni bir anayasadır. Yeni bir anayasanın toplumsal katmanlarda zemin ve karşılık bulabilmesi için de ciddi bir zihniyet değişikliğine ihtiyaç vardır. Bu zihniyet değişikliği zaruretinden hiçbir kesim azade değildir. Gerek devletin, bürokrasinin, iktidarın ve genel olarak siyaset kurumunun gerekse yanlış uygulamalar sonucu yaratılmış olan toplumsal kutuplaşmanın giderilmesi açısından bu kaçınılmazdır.

Kürt sorununun temelinde, eşit vatandaşlığın gereklerinin yerine getirilmemesi ve demokrasi konusundaki eksiklerin yanı sıra, otuz yıllık şiddet sürecinin beslediği bir aidiyet ve karşılıklı güven sorunu yatmaktadır. Toplumumuzun bir kesiminin Türkiye Cumhuriyeti'ne olan aidiyet bağlarında uygulanan ayrımcı politikalar ve hak ihlalleri nedeniyle zayıflama meydana gelmiş, öte yandan, bir diğer kesiminde de eşit vatandaşlığa yönelik olarak atılan adımların ülkenin bölünmesine yol açacağı kaygısı yerleşmiştir. Yasal değişiklikler ve müzakerelerle eşit vatandaşlığın kâğıt üzerinde sağlanabilmesi ve şiddetin durdurulabilmesi



mümkün olsa da, çözümün diğer iki temel ayağı olan demokratikleşme ve toplum kesimleri arasındaki duygusal kopuşun giderilmesinin, şeffaf ve demokratik bir sürecin inşasını zorunlu kıldığı açıktır.

Barışın, demokrasinin ve özgürlüklerin garantisi kişiler değil, hukuk kurallarıdır. Ve bu hukuk kuralları parlamentolarda yapılır. Bu nedenle kalıcı bir çözüme ulaşılabilmesi, barışın sigortalanabilmesi için çözüm sürecinin kapalı kapılar ardında, kamuoyundan gizlenerek, hükümet tarafından güvenlik bürokrasisi eliyle yürütülmesinden vazgeçilerek, meşru zemin olan TBMM'ye taşınması, tüm toplum kesimlerinin demokratik katılımının sağlanması bir zorunluluktur. CHP, bu doğrultuda TBMM zemininde tüm partilerin eşit üye vereceği bir komisyon tarafından yol haritası belirlenecek, bağımsız olarak çalışacak bir "Toplumsal Mutabakat ve Ortak Akıl Heyeti Komisyonu" denetiminde, tüm kamuoyu önünde şeffaf biçimde yürütülecek ve bu sayede eşit vatandaşlık temelinde yeni bir demokratik mutabakatın ortaya çıkmasını sağlayacak somut çözüm modelini ortaya koymuştur.

Bu Kanun Teklifi paketini Meclis'e sunduğumuzda, "AKP'nin çözüm sürecini sürüncemede bırakarak, çözümden yana herkesi kendisine mahkûm kılmayı amaçlayan politikasının sonucunda süreç her türlü provokasyona açık hale gelmekte, toplumun çözüme olan inancı azalmakta, sürece yönelik kaygılar derinleşmekte ve toplum kesimleri arasındaki duygusal kopuş daha da derinleşmektedir" demiştik.

İlk günden itibaren uyardığımız gibi, demokratik ve şeffaf yürütülmeyen bir süreçten, demokrasi, kalıcı barış ve özgürlük çıkmasının mümkün olmadığı acı bir şekilde görülmüştür.

Kanun Teklifimizde de görüleceği üzere CHP, hepimizin umudu olan çözümü ve kalıcı barışı AKP'nin günlük siyasi hesaplarına kurban etmeyecek somut ve gerçekçi çözüm perspektifinde ısrar etmeyi sürdürmektedir.

Bu çerçevede, ülkemizde temel hak ve hürriyetlerin etkin bir şekilde korunması ve Kürt sorununun barışçıl çözümü için vazgeçilmez bir şart olan **demokratik zeminin** oluşturulmasına yönelik olarak;

1. Demokratik temsilin sağlanabilmesi için milletvekili genel seçimlerinde barajın yüzde 5'e indirilmesi; belediye ve il genel meclisleri seçimlerinde ise barajın %17'lere çıkmasına yol açan "onda birlik baraj" uygulamasının kaldırılması,
2. Siyasetteki dil yasaklarının tamamen sona erdirilmesi,
3. Siyasi partilere devlet yardımının tüm siyasi partileri kapsayacak şekilde adil bir hale getirilmesi,
4. Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir "Toplumsal Mutabakat ve Ortak Akıl Heyeti Komisyonu'nun oluşturulması, (TBMM İç Tüzüğü'nde değişiklik gerektirdiği için ayrı olarak sunulmuştur)
5. Geçmişte yaşanan acı ve travmaları hatırlatan isimleri taşıyan; meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park ve benzeri alanlar ile kamu kurum ve kuruluşlarına ait işletme, tesis, bina ve benzeri tüm yapıların ve kırsal alanların tespit edilmesi ve bu isimlerin değiştirilmesi amacıyla TBMM'de bir Tespit Komisyonu kurulması, (TBMM İç Tüzüğü'nde değişiklik gerektirdiği için ayrı olarak sunulmuştur)
6. Adları değiştirilen köy, bucak, ilçe ve diğer yerleşim yerleriyle coğrafi yerlerin eski adları, yeni adlarıyla birlikte kullanılması,
7. Dersim olaylarının tüm boyutlarıyla araştırılması için Dersim arşivlerinin devletin ilgili tüm kurumlarından alınıp TBMM'de toplanarak halka ve araştırmacılara açılması,
8. 21 Mart gününün Nevroz Bayramı olarak, tatil ilan edilmesi,
9. Eski Diyarbakır Cezaevi'nin "İnsan Hakları ve Demokrasi Müzesi"ne dönüştürülmesi,
10. Koruculara kamuda başka alanlarda istihdam olanağı getirilerek, koruculuk sisteminin kaldırılması,

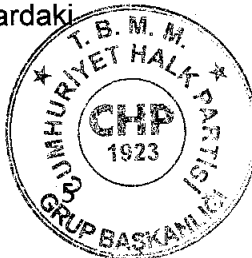


11. Boşaltılan yerleşim yerleri nedeniyle mağdur olan vatandaşlara yardım yapılmasını öngören 5233 Sayılı Yasa'nın yeniden düzenlenerek, mağduriyetlerin giderilmesi ve köye dönüşlerin önünün açılması,
12. Mayınlı arazilerin temizlenip, yoksul köylüye tarımsal faaliyetler için tahsis edilmesi,
13. Demokrasilerin vazgeçilmez bir koşulu olan toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin özgürce yapılabilmesi için gerekli değişikliklerinin yapılması,
14. Terörle Mücadele Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'ndaki ifade özgürlüğünü engelleyen hükümlerin kanun metinlerinden çıkarılması,
15. Tutuklamaların cezaya dönüşmemesi için uzun tutukluluk sürelerinin kısaltılması,
16. Davaların başka illere nakledilerek adil yargılamanın engellenmesine son verilmesi,
17. Özel yetkili mahkemelerin verdiği kararlar için yeniden yargılama imkanının sağlanması,
18. Polisin biber gazı kullanması ve orantısız şiddet uygulamasının önüne geçilmesi,
19. İşkence ve benzeri gayri insani suçlar nedeniyle Anayasa Mahkemesince veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen tazminat kararlarının gerekirse Başbakana varıncaya kadar tüm sorumlulara rücu edilmesi,
20. Temel Hak ve Hürriyetlerin kullanımı sırasında güvenlik görevlilerinin orantısız şiddetine maruz kalarak ölenlerin yakınlarına ve yaralananlara nakdi tazminat, aylık bağlanması, kamuda istihdam gibi hakların tanınması,
21. Adil yargılamayı ve savunma hakkını engelleyen "gizli tanık" uygulamasına son verilmesi,
22. Faili meçhul cinayetlerde zaman aşımının kaldırılması,
23. Nefret suçlarının zamanaşımına uğramaması ve para cezasına çevrilmemesi,
24. Darbe dönemlerinin mahkemesi olan DGM'lerce verilen kararlarda zamanaşımı süresinin yarı oranda düşürülmesi,
25. Hukuka aykırı şekilde elde edilen kişisel verilerin imha edilerek, fişleme uygulamalarına son verilmesi,
26. Ceza evlerinde soyut ve yoruma açık düzenlemelere dayanarak yapılan haksızlıkların engellenmesi,
27. Hrant Dink'in adının İstanbul Şişli'de bir caddeye verilmesi,

konularındaki **Kanun Tekliflerimizi** bir kez daha, bir paket olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin ve halkımızın takdirine sunuyoruz.

Ayrıca, **Meclis Araştırma Komisyonu** kurulması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmuş olduğumuz;

- Geçmişte Yaşanan İnsan Hakları İhlallerinin Araştırılması,
- Toplumsal Barışı Bozan Olayların ve Nedenlerinin Araştırılması,
- Uludere / Roboski Katliamının Araştırılması,
- Zorunlu Göçün Yarattığı Sorunların Araştırılması,
- Faili Meçhul Cinayetlerin ve Kayıpların Araştırılması,
- İşkence ve İşkencecilerin Araştırılması,
- Yasadışı Dinlemelerin Araştırılması,
- Fişlemelerin Araştırılması,
- Seçim Sistemlerindeki Adaletsizliklerin Araştırılması,
- Cezaevlerinde Yaşanan Hak İhalelerinin Araştırılması,
- Cumartesi Annelerinin Taleplerinin Araştırılması,
- Nefret Suçlarındaki Artışın Araştırılması,
- Gerçekleri Araştırma Komisyonu Kurulması,
- İşkence Mağdurları Aleyhinde Memura Mukavemet Suçlamasıyla Açılan Davalardaki Artışın Araştırılması



konularındaki önergelerimizin bazılarının AKP oylarıyla reddedilirken, çoğunun gündeme alınmadığını; 3 Mayıs 2013 tarihinde verdiğimiz Avrupa Yerel Yönetimler Şartı'na konulan çekincelerin bugüne değin neden kaldırılmadığına ilişkin **soru önergemizin** ise hala yanıtlanmadığını TBMM üyelerine ve kamuoyuna bir kez daha hatırlatmak istiyoruz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Maddeyle, genel seçimlerde uygulanan %10'luk seçim barajının %5'e düşürülmesi amaçlanmaktadır. Anayasaya göre seçim sistemleri temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerine dayanır. Ancak Türkiye'de 12 Eylül darbe döneminden kalan %10'luk seçim barajı sadece "yönetimde istikrarı" sağlamakta, "temsilde adalet" ise kesinlikle hayata geçirilememektedir. Örneğin 2002 seçimleri sonucunda seçmenlerin %45'i Meclis'te temsil edilememiştir. AKP, oyların yüzde 34'ünü alarak TBMM'de yüzde 66'lık bir çoğunluğa sahip olmuş, CHP yüzde 19 oyla Meclis'te yüzde 33 oranında temsil edilmiş; DYP, MHP, Genç Parti, DEHAP ise barajı geçememiştir.

2007 seçimlerinde AKP oyların yüzde 46,5'ini alarak Meclis'te yüzde 62'lik bir çoğunluk elde etmiş; CHP yüzde 21 oyla, Meclis'te yüzde 20'lik bir temsil oranında kalmış; MHP ise yüzde 14 oy oranıyla, yüzde 13'lük bir temsil sağlayabilmiştir. 2011 seçimlerinde ise yüzde 49,8 alan AK Parti, Meclis'in yüzde 60'ına hâkim olurken; yüzde 26 oranında oy alan CHP Meclis'te yüzde 24,5'lik, yüzde 13 oy alan MHP ise yüzde 96'lık bir güçle yetinmek zorunda kalmıştır.

12 Eylül Darbe rejimin seçim barajları, halkın büyük bir kısmının temsil edilmesini engellemekte, en çok oyu alan partilere Meclislerde, aldıkları oy oranından daha fazla sandalye kazandırırken, muhalefette kalan partilere oy oranlarının altında bir temsil gücü vermektedir.

Türkiye'nin bu sistemle devam etmesi toplumsal barış ve demokrasi adına en büyük engeldir.

MADDE 2- Son yerel seçimlerde CHP, Gediz'in Eskigediz Beldesinde %17,11 oy almasına rağmen; MHP, Kırıkkale Bahşili'de %17,15 ve Amasya Hamamözü'nde %17,39 oranında oy almasına rağmen; AKP Şırnak Uludere'de %17,02 oy almasına rağmen belediye meclislerine üye gönderememişlerdir. İl genel meclisi seçimlerinde ise MHP, Bolu'da %16,09, Artvin'de %14,22 ve Zonguldak'ta %11,42; Saadet Partisi ise Rize'de %10,98 oranında oy almasına rağmen il genel meclislerine üye gönderememişlerdir.

2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun'da yer alan "onda birlik baraj" uygulaması, "temsilde adalet" ve demokrasi adına genel seçimlerdeki %10'luk barajdan daha vahim sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Bu sistemin tek kazananı her seçim bölgesinde en fazla oyu alan parti olmaktadır. Örneğin, Düzce'nin Çilimli ilçesinde oyların %65,6'sını alan AKP, belediye meclis üyeliklerinin tamamına (%100'üne) sahip olurken %16,81 oy alan MHP ve %12,49 oy alan CHP belediye meclisine üye gönderememiştir.

Madde ile, il genel meclisi ve belediye meclisi seçimlerinde, "temsilde adaleti sağlamak için", "onda birlik baraj" uygulamasının kaldırılması ve belediye meclislerinin kontenjan üyelerinin seçiminde, "yönetimde istikrarı sağlamak için", belediye meclisi için yapılan seçim sonuçlarının değil, belediye başkanlığı için yapılan seçim sonuçlarının esas alınması amaçlanmaktadır.

MADDE 3- Yıllardır kaldırılması için mücadele verdiğimiz siyasetteki dil yasakları hala tam olarak kaldırılmamıştır. Siyasi Partiler Kanunu'nun 81. Maddesinin c) fıkrasına göre



siyasi partiler; "Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'den başka dil **kullanamazlar**; Türkçe'den başka dillerde yazılmış pankartlar, levhalar, plaklar, ses ve görüntü bantları, broşür ve beyannameler **kullanamaz ve dağıtamazlar**; bu eylem ve işlemlerin başkaları tarafından da yapılmasına kayıtsız kalamazlar..." Madde ile siyasi partilerin Türkçe'den başka dillerde faaliyette bulunmasının önündeki bu yasakların tamamen kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Madde ile, Kanunlar çerçevesinde kuruluşunu gerçekleştirmiş, teşkilatlanma barajını aşmış, ilk büyük kurultayını yapmış ve seçime girmeye hak kazanmış **tüm siyasi partilere**, bir milletvekilliği genel seçimine girdikten sonra, herhangi bir baraj şartı olmadan, aldıkları oy sayısı ile orantılı şekilde her yıl devlet yardımı verilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5- Dersim'de meydana gelen hadiseler, toplumun çok geniş bir bölümünü derinden etkilemiş ve olumsuz etkileri günümüze kadar gelmiştir. Bu olaylara ait gizli ve açık bütün arşivlerin konuya ilişkin olan tarafların bilgisine sunulması, açık toplum olmanın, doğru düzlemde tartışmanın ve şeffaflığın bir gereğidir.

Dersim olayları ile ilgili arşiv niteliğindeki bilgi ve belgeler birçok kamu kurum ve kuruluşunun nezdinde bulunmaktadır. Dersim arşivi ile ilgili olarak araştırma yapmak isteyen siyasetçiler, bilim adamları, araştırmacılar birçok zorlukla karşılaşmaktadır. Dersim konusu ile ilgili araştırma yapmak isteyen bir araştırmacının yirmiyi aşkın kamu kurum ve kuruluşuna başvurması gerekmektedir. Ayrıca, 1926, 1937, 1938 hareketlerinde görev almış, olaylara tanıklık etmiş sivil ve askeri yöneticilerin/kişilerin günlükleri, hatıratları, özel arşivleri, fotoğrafları vb. ile sivil toplum örgütlerinin elinde bulunan belgelerin de bu kapsamda değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu teklifle, dağınık halde bulunan Dersim olayları ile ilgili kamuoyuna açık veya gizliliği devam eden her türlü bilgi, belgenin Türkiye Büyük Millet Meclisine taşınması için çalışmalar yapılması amaçlanmıştır.

MADDE 6- 5442 sayılı kanunun 2. maddesindeki, yerleşim adlarının değiştirilmesi konusunda İçişleri Bakanlığına yetki veren düzenlemelerin kanundan çıkarılması ve bu kanun çerçevesinde değiştirilmiş olan yer adlarının, eski adlarıyla birlikte kullanılmasının sağlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 7- 21 Mart günü, kışın bahara döndüğü, her türlü husumetin, sıkıntının, karamsarlığın bir kenara bırakıldığı aydınlık bir gündür. Ülkemizde etnik aidiyet gözetmeksizin tüm halklar tarih boyunca Nevruz/Newroz bayramını kutlayagelmışlerdir. Maddeyle 21 Mart gününün Nevruz Bayramı olarak, resmi tatil ilan edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 8- 12 Eylül Askerî darbesinin en korkunç yüzünün ortaya çıktığı Diyarbakır Cezaevi, insanlık adına utanç verici işkence ve infazlara tanıklık etmiştir. 1981 ve 1984 yılları arasında Diyarbakır Cezaevi'nde toplam 34 kişi hayatını kaybetti. Gördükleri işkencelerden dolayı sakat kalan onlarca kişinin yanı sıra, bu korkunç uygulamalardan geçen yüzlerce kişi, hayatlarını psikolojik travmalarla geçirmek zorunda kaldı, kalıyor. Travmanın sınırları sadece bu korkunç işkencelere maruz kalanlarla sınırlı kalmadı. 1980'ler boyunca tüm Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da burası "devletin yüzü" olarak bellendi ve devlete yönelik öfkeyi kabarttı. Diyarbakır Cezaevi'nde yaşanan insanlık dışı uygulamalar binlerce habere, onlarca kitaba konu olduğu gibi The Times gazetesi burayı "Dünyanın en kötü şöhretli 10 cezaevi" arasında göstermiştir. Diyarbakır Cezaevi'ndeki işkencelere maruz kalan yurttaşların daha sonra belgeselerde veya kitaplarda aktardıkları tanıklıklarında dikkat çeken bir nokta bulunmaktadır. Hemen hepsi, karşılaştıkları uygulamaların sadece küçük bir bölümünü anlatabildiklerini ifade etmektedirler. Yani mağdurlar, dile dahi dökemeyecekleri işkencelere maruz kaldıklarını belirtmektedirler.



"Eski Cezaevi" olarak bilinen Diyarbakır Cezaevi yerleşkesi, Diyarbakırlılara sadece bu korkunç zulmü hatırlatmakla kalmıyor, mevcudiyeti sayesinde o korkuyu yeniden yaşıyor. Oysa Diyarbakır Cezaevi'nin yarattığı korku ve travmanın giderilmesi için geç de olsa yeni bir adım atılması gerekmektedir. Diyarbakır Cezaevi sadece devletin değil, tüm insanlığın ders alması gereken korkunç bir deneyimdir. Bu deneyimi insan hakları ve demokrasi lehine dönüştürmek gerekmektedir. Bu bağlamda Eski Diyarbakır Cezaevi'nin "İnsan Hakları ve Demokrasi Müzesi"ne dönüştürülmesi, travmanın bir nebze de olsa giderilmesine yarayacaktır. Geçmişindeki kötü deneyimlerin üstünü örtmek, unutulmalarını sağlamaz. Aksine, travmanın devam etmesine neden olur. Dolayısıyla Diyarbakır Cezaevi gerçeğinin üstünü örtmek yerine, onu tamamen teşhir etmek toplumsal barış açısından da faydalı bir adım olacaktır. Maddeyle Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Eski Diyarbakır Cezaevi'nin "İnsan Hakları ve Demokrasi Müzesi"ne dönüştürülmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 9- Anayasanın 128. Maddesine göre, "Devletin, kamu iktisadî teşebbüsleri ve diğer kamu tüzelkişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür."

Dolayısıyla güvenlik gibi, devletin yürütmesi gereken asli ve sürekli bir kamu hizmetinin de memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yerine getirilmesi gerekmektedir. Öte yandan Geçici Köy Korucularının da çalışma şartlarının ve özlük haklarının iyileştirilmesi ve başka kurumlarda çalışma olanağı gibi talepleri bulunmaktadır.

Madde ile, 442 Sayılı Köy Kanunun Sekizinci faslı olan "Köy Korucuları ve Göreceği İşler" başlığında düzenlenen, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82. Maddeler ile Ek 18. Maddelerinin kanun metninden çıkarılarak Köy Koruculuğu sisteminin kaldırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Geçici Köy Korucusu olarak çalışanların üç ay içinde görevleriyle ilişkisinin kesilmesi de bu madde ile düzenlenmektedir. Böylece Geçici Köy Korucularının emeklilik ve başka kamu kurumlarında işe yerleştirilmesine yönelik işlemler için yürütme organına süre verilmiş olmaktadır.

MADDE 10- Maddeyle, Geçici Köy Korucusu olarak çalışanlara yaşadıkları riskler ve sorunlar nedeniyle bu işte geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için, 180 gün fiilî hizmet süresi zammı olarak eklenmesi düzenlenmektedir. Emeklilik yaşı ise 55'ten 50'ye indirilmektedir. Bu şekilde hesaplanacak hizmet süreleri 15 yılı geçen ve 50 yaşın üzerinde olan Geçici Köy korucularına mevcut maaşlarını emeklilikte de alabilecekleri şekilde emeklilik hakkı getirilmekte, böylece sağlanan emekli maaşı iyileştirmesi bu kanunun yürürlüğe girmesinden önce emekli olanlara da uygulanacak şekilde düzenleme yapılmaktadır.

MADDE 11- Bu Kanununla 50'ye çekilen Geçici Köy Korucuları için emeklilik yaşı, kanunun Ek 17. Maddesine de işlenmektedir.

MADDE 12- Geçici Köy Koruculuğundan emekli olmak için getirilen "50 yaşını aşmış olmak" ve "15 yıl hizmeti bulunmak" koşullarını sağlayamayan geçici köy korucularının bu koşulları sağlayıncaya kadar kamu kurumlarında işe yerleştirilmesi ve bu işlemler için Bakanlar Kurulu'nun en geç iki ay içinde bir yönetmelik çıkarması düzenlenmektedir.

MADDE 13- Ülkemizdeki yurttaşların sorunlarının demokratik yollardan çözülememesi nedeniyle son 30-40 yıldır süregelen terör ve çatışmalı ortam neticesinde özellikle birinci madde de belirtilen illerimizde yüzlerce köy ve binlerce mezra 1990'lı yıllarda boşalmış veya boşaltılmıştır. 2004 yılında yürürlüğe giren 5233 sayılı yasanın uygulamasından ne yazık ki istenilen amaç elde edilememiştir. Bu nedenle toplumsal barış zemininin kalıcılılaşması ve güçlenmesi için köy ve mezarları halen terör ve çatışmalı ortam nedeniyle boş olan, arazilerinde mayın bulunan, 2001-2013 yılları arasında can güvenliği tesis edilemediğinden köy ve mezarlarına yerleşemeyen, köylerinin alt yapısı çatışmalı süreçte (yol-su- elektrik- okul- sağlık ocağı) yerle yeksan olmuş, çatışmalı ortam nedeniyle göç ettikleri yerlerde bin bir maddi ve manevi eziyet çekmiş ve halen çekmekte olan yurttaşlarımızın son 12



mülkiyetlerine ulaşamamalarından kaynaklı zararlarının telafisi ve alt yapısı tekrardan inşa edilecek köylerine tekrardan yerleşmeleri için iş bu kanun teklifini yapmak gerekmiştir. Maddeyle, 2001 yılı sonrası mülkiyete ulaşamama nedeniyle vuku bulan zararların telafisi ve hakkaniyete aykırı Mahkeme kararlarıyla başvuruları reddedilen mağdurların zararının telafisi amaçlanmıştır,

MADDE 14- Madde ile, 5233 sayılı yasadan yararlanma koşullarının değiştirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 15- Madde ile, 5233 sayılı yasadan yararlanmak üzere başvuruların keyfi olarak yıllarca bekletilmesinin önüne geçilmek istenmiştir.

MADDE 16- Madde ile, başvuru sahiplerinin göz ardı edilmemesi gerektiği ve keşfi yapılan dosyaların yıllarca sürüncemede kalmaması; Kadastro Tespiti yapılmamış boş köylerde taşınmaz zilyetliğine ilişkin hükümlerin uygulanması ve böylece başvuru sahiplerinin malvarlıklarının sağlıklı tespiti ve zarar Tespit Komisyonlarının başvuru sahipleri mağdur edici birim fiyatlar önermemesi ve zarar tespit komisyonlarınca hakkaniyete uygun zarar tazmini yoluna gidilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 17- Madde ile 5903 sayılı Kanun uyarınca mayınlardan temizlenen arazilerin bulunduğu bölgede yerleşik olan ve bir aylık ortalama geliri net asgari ücret tutarının altında olanlara, talep etmeleri halinde sadece tarımsal faaliyetlerde kullanılmak üzere bedelsiz arazi tahsis edilmesi, bu maddenin uygulanmasına yönelik usul ve esasların ise Maliye Bakanlığınca belirlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 18- Toplumsal hafızanın diri tutulması amacıyla cadde ve sokaklara genellikle tarihte iz bırakmış kişilerin isimleri verilmektedir. Toplumun aydınlanmasına, barışa hizmet etmiş kişilerin kadrinin bilinmesinin göstergesi olan bu uygulama neticesinde Türkiye'nin her yerinde önemli şahsiyetlerin isimleri sokaklarda, caddelerde, bulvarlarda yaşatılmaktadır. 19 Ocak 2007 tarihinde katledilen gazeteci Hrant Dink ismi de bu ülkenin tarihinde önemli bir yer tutmaktadır. Her ne kadar katilleri ve arkasındaki örgüt ısrarla korunsun da, bu toplumun önemli bir bölümü, sorumluları kendi vicdanında mahkûm etmiş ve Hrant Dink'e hak ettiği değeri vermiştir. Dink'in cenaze törenine katılan yüzbinlerce insan, Dink'e yapılanı asla unutmama sözü vermiştir.

Dink'in cenazesi kaldırılırken, İstanbul-Şişli'de bulunan bir caddenin ismi, bazı yurttaşlar tarafından protesto amacıyla Hrant Dink Caddesi olarak değiştirilmiştir. Şubat 2010 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne, Şişli'de bir caddenin "Hrant Dink Caddesi" olarak değiştirilmesi teklifinde bulunulmuş, ancak İstanbul Büyükşehir Belediye Meclis'i oy çokluğuyla bu teklifin gündeme gelmesi reddetmiştir. Keza Şişli Belediyesi'nin "Şafak Sokağı" ismini "Hrant Dink Sokağı" olarak değiştirilmesi için İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yaptığı başvuru da reddedilmiştir. İBB'nin ret gerekçesi olarak da ilçe belediyelerinden gelen meydan, bulvar, cadde, sokak, park vb. yerlere dair isim değişikliği taleplerinin, şehrin kültürel değerlerinin ve mevcut adres sisteminin bozulması, adres kargaşası, maddi ve manevi kayıplara neden olması ve emniyet açısından sakıncalar oluşturması gösterilmiştir.

Muammer Aksoy, Ahmet Taner Kışlalı, Uğur Mumcu, Abdi İpekçi gibi pek çok şahsiyet gibi Hrant Dink de bu toplumun önemli isimlerinden biridir. Dink isminin toplumsal hafızada daimi kılınması için sokak, bulvar veya caddelere adının verilmesine gerek olmasa da, onun anısına, şahsiyetine yakınları ve sevenlerinin acısına hürmet gösterildiğinin belirtilmesi bakımından bu teklifi önemsemekteyiz. Bu çerçevede İstanbul-Şişli İlçesindeki bir caddenin isminin ülkemiz kültürel zenginliği ve toplumsal barışı adına "Hrant Dink Caddesi" olarak değiştirilmesini önermekteyiz.

MADDE 19- Madde ile toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkının herkese tanınması düzenlenmiştir. Gerçek veya tüzel kişilerin gerçekleştireceği toplantı ve gösteri yürüyüşü haklarının kullanılmasının amacı ve kapsamı düzenlenmiştir.



MADDE 20- Madde kapsamında toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkının herkes tarafından, şiddeti, kin ve düşmanlığı içermemesi ve tahrik veya teşvik etmemesi hallerinde izin alınmadan kullanılmasını düzenlemektedir.

MADDE 21- Madde ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yer ve güzergâhları açıklanmıştır. Madde kapsamına göre, toplantı ve gösteri yürüyüşleri, tüm il veya ilçe sınırları içerisinde her yerde belirlenen şartlar çerçevesinde yapılabilecektir.

Toplanma ve dağılma yerleri ile izlenecek yol ve yönlerin, toplantı ve gösteri yürüyüşü yapan kişilerin güvenliğini sağlanabilmesi ve gerekli güvenlik tedbirlerinin alınabilmesi amaçlarıyla belirlenebileceği düzenlenmiştir. Yine aynı doğrultuda; gidiş gelişi, güvenliği bozmayacak ve pazarların kurulmasına engel olmayacak biçimde, toplantıların genel olarak yapıldığı, elektrik tesisatı olan yerlerin, toplantı yeri olarak tercih edilebileceği düzenlenmiştir.

MADDE 22- Madde bildirimin esaslarını ve amacını düzenlemiştir. Bildirimin toplantı veya gösteriyi düzenleyenler adına bir kişinin imza altına aldığı yazılı olarak yapılması gerekmektedir. Bildirimin toplantının yapılmasından en az yirmi dört saat önce ve çalışma saatleri içinde, toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu valilik veya kaymakamlığa verilmesi gerekmektedir. Toplantı veya gösteri düzenleyen tüzel kişilere ait bildirimin tüzel kişinin yetkilendireceği kişi tarafından yapılması düzenlenmiştir.

Yapılan bildirimin; Toplantının amacını, yapılacağı yeri, günü, başlama saatini ve bildirimi veren kişinin açık kimlik bilgilerini içermesi gerekmektedir. Şehir ve kasaba içindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşlere ait bildirimlerde yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile izlenecek yol ve dağılma yeri belirtilmesi gerekmektedir.

Maddenin üçüncü fıkrası ile, bildirimin amacı doğrultusunda valilik ve kaymakamlıklara bildirimi alma sorumluluğu yüklenmiştir. Valiliğin veya kaymakamlığın, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılması amacıyla gerekli önlemlerin alınması, kamu düzeni ve güvenliğini sağlamak amaçlarıyla bildirimin gerektirdiği tüm tedbirleri alması gerekmektedir.

Maddenin dördüncü fıkrası ile düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşlerin; şiddet, kin ve düşmanlığı içermemesi, tahrik veya teşvik etmemesi halinde sadece bildirimin verilmemiş olması nedeniyle kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü olarak kabul edilemeyeceğini düzenlemiştir. Bir başka deyişle, fıkra ile yapılacak toplantı veya gösteri yürüyüşüne dair bildirim verilmemiş olması, toplantı veya gösteri yürüyüşünü "kanuna aykırı" olarak nitelendirilemeyeceğini öngörülmüştür.

Madde ile ayrıca, aynı yerde, aynı gün toplantı yapılmasına dair ayrı ayrı kişiler tarafından bildirim verilmişse ilk verilen bildirim geçerli olacağı bulunan ve diğer bildirimde bulunan kişilere durumun hemen yazılı olarak bildirileceği düzenlenmiştir.

MADDE 23- Madde ile toplantı veya gösteri yürüyüşü düzenleyenler tarafından geri bırakılması düzenlenmiştir. Ayrıca "Toplantının Ertelenmesi veya Yasaklanması" şeklindeki bölümünün başlığı "Toplantının Ertelenmesi ve Geri Bırakılması" olarak değiştirilmektedir.

MADDE 24- Bir il sınırı içinde aynı günde birden çok toplantı yapılmasının istemesi halinde, toplantının ertelenmesini düzenleyen madde, erteleme yetkisini valiye vererek, ertelemenin yalnızca bir defa, on günü geçmeme, kararda gerekçenin bulunması ve yazılı olarak bildirilmesi şartlarına yer vermiştir.



MADDE 25- Madde ile vali veya kaymakama, kamu düzeni veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amaçlarıyla on beş günü aşmamak üzere, gerekçeli karar ve yazılı olarak bildirilerek bir defaya mahsus erteleyebilme yetkisi tanınmıştır.

MADDE 26- Madde ile bildiri yapan kişiye gerekçeli erteleme kararının toplantının başlama saatinden en az yirmi dört saat önce tebliğ edilmesi düzenlenmiştir. Ertelme kararını takiben, yeni bildirimde bulunarak toplantının veya gösteri yürüyüşünü yapılabilecektir. Ayrıca madde kapsamında, vali veya kaymakamlar tarafından ertelenen toplantılar hakkında İçişleri Bakanlığına bilgi verme sorumluluğu düzenlenmiştir.

MADDE 27- Madde ile toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin hangi hallerde kanuna aykırı sayılacağı düzenlenmiştir.

MADDE 28- Madde düzenlemesi, kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşünün niteliğinin değişmesi halini düzenlemiştir. Kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşü olması halinde görevli amirin ihtarda bulunması zorunlu kılınmıştır. İhtarın istisnası maddenin üçüncü fıkrası ile güvenlik kuvvetlerine karşı fiili saldırı veya korudukları yerlere ve kişilere karşı fiili saldırı hallerinin olması halinde kabul edilmiştir. İhtara rağmen topluluğun dağılmaması halinde zor kullanılarak dağıtılmasına yer verilerek, maddenin açık düzenlemesi uyarınca zor kullanmanın orantılı ve zorunlu olması gerekmektedir.

Toplantının niteliğinin değişmesi veya zor kullanılarak dağıtılması gibi durumların mahallin güvenlik amirine, durumu tutanakla en kısa zamanda mahallin en büyük mülki amirine tevdi edilmesi yükümlülüğü düzenlenmiştir.

Maddenin son fıkrası ile bu Kanun teklifi ile yeniden düzenlenen "Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri" kenar başlıklı 23 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı silah, araç, alet veya maddelerin güvenlik kuvvetlerince uzaklaştırılarak toplantı ve gösteri yürüyüşüne devam edileceği düzenlenmiştir.

MADDE 29- Madde ile çağrı ve propaganda araçlarının esasları düzenlenmiştir. Maddenin ikinci fıkrası ile çağrının yapılış usulü ve tahrik yasağı düzenlenerek güvenlik kuvvetlerine men yetkisi tanınmıştır.

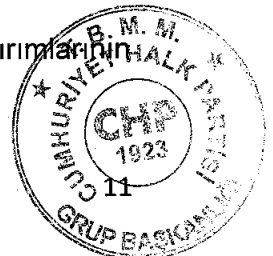
MADDE 30- Madde ile, kanuna aykırı toplantı veya gösteri yürüyüşleri düzenleyen veya hareketlerine katılanlara dair cezai yaptırım düzenlenmiştir.

MADDE 31- Madde ile, toplantı veya yürüyüş yapılmasına engel olan veya devamına imkan vermeyecek tertipler ile toplantı veya yürüyüşü ihlal eden kimseler hakkında fiil daha ağır bir cezayı gerektiren ayrı bir suç teşkil etmediği takdirde verilecek cezai yaptırım düzenlenmiştir. Suçun kamu görevlisi tarafından işlenmesi hali ise ağırlaştırıcı hal olarak düzenlenmiştir.

MADDE 32- Madde ile, propaganda vasıtaları veya başka araçlar ile halkı suç işlemeye teşvik ve tahrik edilmesi; teşvik ve tahrik neticesi olarak suç işlenmesi veya suçun icrasına teşebbüs edilmesi, halkın şiddete, kin ve düşmanlığa, tahrik veya teşvik edilmesi hallerinde uygulanacak cezai yaptırımlar düzenlenmiştir.

MADDE 33- Madde ile, ihtar ve zor kullanmaya rağmen kolluk görevlilerine karşı cebir veya tehdit kullanılarak direnilmesi düzenlenmiştir. Madde ile, 14 üncü madde hükmü yerine getirilmeden yetki sınırını aşarak toplantı veya gösteri yürüyüşlerinin dağıtılması vakalarını ortadan kaldırmak ve engelleyebilmek amacıyla, verilecek cezaların ağırlaştırılarak uygulanması öngörülmüştür.

MADDE 34- Madde ile, çocuklar hakkında bu kanunun cezai yaptırımlarının uygulanmayacağı istisnai hüküm olarak düzenlenmiştir



MADDE 35- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'nun 7, 9, 11, 12, 17, 19, 20, 21, 25, 27, 30, 33, 34, 37 ve 38. maddeleri ile Geçici 1 inci ve 2 inci maddeleri yürürlükten kaldırılarak, toplanma ve gösteri yürüyüşleri hakkının kullanılmasının önündeki sınırlar, yasaklar ve Anayasaya aykırılıkların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 36- Türkiye'de düşünce ve ifade özgürlüğü ile basın yayın özgürlüğünün sınırlandırılmasına yol açan düzenlemelerin en önemlilerinden biri, Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. Maddesidir. Mevcut düzenlemede bu maddenin kapsamı o kadar geniş biçimde yazılmıştır ki, "terör örgütü" olarak değerlendirilen bir grubun bir temsilcisinin yaptığı herhangi bir açıklamanın basılması, içeriğine veya hangi bağlamda söylendiğine bakılmaksızın kovuşturma sebebi olabilmektedir. Nitekim madde ilk bakışta muhakkak kovuşturulması gereken bir suç fiili gibi anlaşılmaktadır. Böyle olunca da ifade özgürlüğüne haksız kısıtlama anlamına gelmekte ve pratikte de böyle uygulanmaktadır.

Mevcut düzenleme, şiddete teşvik etmeye varmayan açıklamaları basan kişiler hakkında kovuşturma açılmasına olanak vermektedir. Bu nedenle ifade özgürlüğü üzerinde uluslararası insan hakları hukukunca kabul edilemez kısıtlamaları dayatmaktadır. Nitekim Uluslararası Af Örgütü'nün incelediği "terör örgütlerinin açıklamalarını basma ve yayınlama" suçuyla 6. Maddeden son dönemde açılmış bazı davalarda mahkemelerin ifade özgürlüğüne müdahale ederken, bu özgürlüğe uluslararası hukukun izin verdiği kısıtlamalar bağlamında bir gerekçe aramadıkları görülmektedir.

Oysa Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu birçok uluslararası belgede, düşünce ve ifade özgürlüğü ile basın yayın özgürlüğü temel insan haklarından kabul edilmektedir. Temel insan haklarının keyfi olarak sınırlandırılması, kullanılmasının engellenmesi demokratik hukuk devletlerinde kabul edilmez.

Madde ile amaçlanan Anayasa'nın 25 ve 26. Maddeleri ile güvence altına alınan düşünce ve ifade özgürlüğü ile basın özgürlüğünün Anayasaya aykırı şekilde kısıtlayan Terörle Mücadele Kanunu'nun 6. Maddesindeki düzenlemelerin yürürlükten kaldırılmasıdır.

MADDE 37- Bu madde ile Terörle Mücadele Kanunu'nun 7. Maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür. Toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanununda yapılması öngörülen değişiklik ile uyum sağlanması ve basın ve yayın organlarının suçun işlenişine iştirak etmemiş olsalar dahi cezalandırılmaması amacıyla kaldırılmıştır. Ayrıca üçüncü fıkarda düzenlenen bir nevi suçun nitelikli halinin mekâna bağlı olarak düzenlenmesinin önüne geçilmesi hedeflenmiştir.

MADDE 38- Türk Ceza Kanunu'nun 215. maddesi, 218. maddesi, 220. maddesinin altıncı ve sekizinci fıkraları ile 285 inci, 288 inci, 301 inci ve 318 inci maddeleri, ifade özgürlüğü hakkının sınırlandırılması için uluslararası insan hakları hukukunun getirdiği kesin şartları karşılamamaktadır. Nitekim bu maddeler ile ifade ve düşünce özgürlüğüne getirilen kısıtlamalar tarafı odduğumuz uluslararası insan hakları sözleşmelerine ve Anayasaya aykırı sonuçlar doğurmaktadır. Nitekim bu maddelerin yarattığı hak ihlalleri AIHM kararlarında da açıkça görülmektedir. Söz konusu maddelerin değiştirilmesi ve kaldırılması yargının mevcut yasaları çoğunlukla ifade özgürlüğü aleyhine yorumlama ihtimallerini büyük ölçüde bertaraf edecektir. Dolayısıyla ulusal veya uluslararası insan hakları örgütlerinin, muhalefet partilerinin ve sivil toplum kuruluşlarının her seferinde dikkat çektiği gibi Türkiye'nin ifade özgürlüğü bakımından dünya sıralamasındaki dramatik yerinin de değiştirilmesi, uluslararası insan hakları standartlarına yaklaşması mümkün hale gelecektir.

Maddeyle Türk Ceza Kanunu'nda yer alan ve düşünce ve ifade özgürlüğünü, uluslararası insan hakları hukukunun getirdiği kesin şartlara aykırı olarak sınırlayan 215. maddesi, 218. maddesi, 220. maddesinin altıncı ve sekizinci fıkraları ile 285 inci, 288 inci, 301 inci ve 318 inci maddelerinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 39- Ceza yargılamasında tutuksuz yargılama kural, tutukluluk istisna olduğu halde Türkiye'de tutuklamanın, istisna olmaktan çıkarak kural haline geldiği kaçınılmaz bir



gerçektir. Bugün ceza evlerinin kapasitelerinin büyük bir çoğunluğunu tutuklu kişiler oluşturmaktadır. Üstelik bu tutuklamalar uzun süreli tutuklamalardır. İnsan hakları konusunda, uluslararası sözleşmelere özellikle de İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesini imzalayan ülkemizin halen insan hakları ihlallerinde birinci sıralarda yer alması üzüntü vericidir. Bu ihlallerin başında Adil yargılama ilkesine aykırılık, davaların makul bir sürede bitirilmemesi gelmektedir.

Maddeyle, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun aradığı koşullara kuvvetli suçşüphesi "100 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen nedenlerin varlığı" ile "Kamu menfaati açısından bireysel özgürlüğün sınırlandırılmasında mutlak bir zorunluluğun olduğunu" da gösteren delillerin somut olgularla gerekçelendirilerek açıkça gösterilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 40- Madde ile, Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, tutukluluk süresinin hazırlık aşamasında -mevcut düzenlemelerde olduğu gibi- en çok iki yılı değil altı ayı geçememesi, zorunlu hallerde ise toplam üç yılı değil sadece 1 yılı geçememesi hüküm altına alınmaktadır. Ayrıca uzatma kararlarının itiraza tabi olması ve söz konusu tutukluluk sürelerine ilişkin sınırların, hakkında tutukluluk kararı verilmesine neden olan fiile ilişkin olarak mahkûmiyetine karar verilen sanık açısından istinaf veya temyiz incelemesi aşamasında uygulanmaması, tutuklu işlere ilişkin istinaf veya temyiz incelemeleri, toplam bir yıl içinde karara bağlanmayan tutuklu sanıkların derhal salıverilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 41- Madde ile, 5271 sayılı Kanunda belirlenen azami tutukluluk sürelerinin dolmasına rağmen kovuşturmanın henüz sona ermemesi ve tutuklama sebeplerinin varlığının devam ettirmesi halinde, sanığın tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verilebilmesi hüküm altına alınmaktadır.

MADDE 42- 5271 Sayılı Kanun'un 19 uncu maddesi vasıtasıyla birçok dava kamuoyunun takibinden kaçırılarak adil yargılamanın gerçekleştirilmesi, kamu vicdanının tatmin edilmesi ve faillerin bulunarak gerekli cezaların verilmesi engellenmektedir. Bu madde ile davaların nakledilmesi engellenmekte ve özellikle yargılamaya yetkili mahkemelerin yerinde keşif vb. işlemlerini gerçekleştirebilmesi ve devletin yetkili mahkemelerin görevini yerine getirebilmesi için gerekli tüm önlemleri almakla yükümlü olduğu gerçeği tekrar vurgulanmaktadır. Duruşmaların güvenliğini sağlayamama gibi gerekçeler, çağdaş bir hukuk devleti olma iddiasıyla tamamen çelişmektedir.

MADDE 43- Bu madde ile 5271 sayılı Kanun'un mülga 250 nci maddesi kapsamında görevlerine son verilen özel yetkili ağır ceza mahkemeleri tarafından verilen mahkeme kararlarının kesinleşmiş olsalar dahi, 6526 Sayılı Kanun'un 11, 12, 13 ve 14 üncü maddeleri ile işbu kanunun 3 ve 4 üncü maddesi kapsamında yeniden yargılama yapıp yapılmayacağı konusunda karar verilmek üzere görevli ve yetkili ağır ceza mahkemelerine gönderilmesi, bu konuda inceleme yapacak ağır ceza mahkemesinin verilen kararın yürürlükte bulunan mevzuat çerçevesinde yeniden yargılama yapıp yapılmayacağı yönünde karar vermesi amaçlanmaktadır. Bu şekilde, devam eden davalar için adil yargılanma hakkının tesisi için yapılan değişikliklerin haklarında kesin hüküm bulunan davalar için de uygulanması sağlanacaktır.

MADDE 44- İşbu madde ile özellikle 6526 sayılı kanun yürürlüğe girmeden önce 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 135'inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi, 139'uncü maddesi, 140'uncü maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi ile 5726 sayılı Tanık Koruma Kanununun 5'inci maddesinin 1'inci fıkrasının b bendi çerçevesindeki yetkilerle elde edilmiş delillerin devam eden davalarda hükme esas alınamayacağı ve kesin hüküm bulunan davalarda ise yeniden yargılama sebebi sayılması kararlaştırılmıştır. Bu yolla, 6526 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra gerçekleştirilen olumlu değişikliklerin haklarında kesin hüküm bulunan kişi ve davalar hakkında da uygulanarak, eşitlik ve adil yargılanma hakkının tesisi amaçlanmıştır.



MADDE 45- Yeniden yargılama başvurusu için, kesinleşmiş hükümler bakımından işbu kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay; infazı tamamlanmayan hükümler bakımından infaz tamamlanıncaya kadar süre öngörülmüş olup, delillerin toplanabilmesi ve adil bir başvuru hakkı tanınabilmesi amacıyla infazın durdurulması yönündeki taleplerin görevli mahkeme tarafından 1 hafta içerisinde karar bağlanması ve mahkeme tarafından verilecek kararın itiraza tabi tutulması düzenlenmektedir.

MADDE 46- Madde ile polisin sahip olduğu "zor ve silah kullanma" yetkisinin orantısız güç kullanımına ve yaşam hakkı ihlallerine yol açmayacak kurallara bağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, öncelikle birçok yurttaşımızın ölümüne neden olan ve yakın zamanda aynı nedenle Fransa'da da yasaklanan kimyasal ve başkaca gaz veya tozların kullanılması yasaklanmaktadır.

Ayrıca polisin ihtarda bulunmadan silah kullanmaması; direnmeyi etkisiz hale getirebilmek için kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini belirlerken kişinin yaşam hakkını tehdit etmeyecek şekilde somut delillere göre karar alması; ancak şiddet unsurlu bir direniş olması halinde polisin kendisinin veya vatandaşın yaşamını korumak için son çare olarak silah kullanabileceği hüküm altına alınmaktadır.

Polis güvenliğinden sorumlu olduğu vatandaşın yaşamını korumak için başkaca bir yol kalmamış ve silahla müdahale kesin zorunluluk halini almışsa, silah kullanabilmelidir. Ancak her durumda bu yetkiyi, kendisinin veya başkasının yaşamını hedef alan şiddetin maddi unsurlarının herkesin anlayabileceği şekilde ortaya çıkması halinde, sadece yaşamı korumak için kesinlikle zorunlu olduğu zaman kullanabilmelidir.

MADDE 47- Bu madde ile insan sağlığına zararlı olan tüm gaz ve tozların (göz yaşırtıcı gazlar dâhil olmak üzere) ithalatı veya imalatı yasaklanmaktadır.

MADDE 48- 2000-2011 yılları arasında AIHM'e yapılan başvurular sonucunda Türkiye, 64 davada yaşam hakkını ve işkence yasağını esas yönünden ihlalden dolayı tazminata mahkûm edilmiş ve mağdurlara 4 milyon 574 bin Avro tazminat ödenmiştir. Bu tazminatlar sorumlular tarafından değil, tüm yurttaşlarımız tarafından ödenmektedir. Oysa Danıştay 5'inci Dairesi'nin 2008 yılında verdiği bir kararda vurgulandığı gibi, kamu hizmeti görevlilerinin hukuka aykırı eylem ve işlemlerinden ve kendi kusurlarından doğan zararı toplum ödemek zorunda değildir.

Maddeyle, Anayasa'nın 129. Maddesindeki tüm açıklığa ve kesinliğe rağmen 657 sayılı kanunda muğlak bir şekilde düzenlenmiş olan, devletin işkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle ödemek zorunda kaldığı tazminatların ilgili personele rücu edilmesi zorunlu hale getirilmekte, ilgili personele rücu edilmemesi durumunda ise suçun meydana geldiği sırada Başbakan olan kişi, ilgili Bakan ve ilgili idarenin en üst amirine rücu edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE 49- Ülkemizde güvenlik güçlerinin haksız ve orantısız kuvvet kullandığı olaylar nedeniyle her yıl onlarca insan yaşama hakkından yoksun bırakılmakta, yüzlerce insan eşlerini, çocuklarını, anne veya babalarını, kardeşlerini kısacası en yakınlarını güvenlik güçlerinin keyfi ve orantısız şiddeti nedeniyle kaybetmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarında, yasaya aykırı bile olsa barışçıl bir toplantıya güvenlik güçlerinin fiziksel müdahalesi insan hakları ihlali sonucunu doğurmaktadır. Kaldı ki, toplantı ve gösteri özgürlüğü en temel insan haklarından olup, devletin sadece korumakla kalmayıp aynı zamanda etkili bir şekilde kullanılmasını sağlamak gibi pozitif bir yükümlülüğünü de kapsamaktadır.

Devletin en başta gelen görevi yurttaşlarının can güvenliğini sağlamak olduğuna göre bizzat kendi güvenlik güçlerinin haksız ve orantısız güç kullanarak ölmelerine yol açtığı kişilerin yakınları ile yaralanan veya engelli hale gelen kişilere karşı yükümlülüklerini kabul etmesi ve yasal düzenlemelerle üstlenmesi gerekir. Bu doğrultuda, Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla, temel hak ve hürriyetlerin kullanılması



sırasında güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanması nedeniyle yaralandığı, engelli hâle geldiği veya öldüğü tespit edilen kişilere ve yakınlarına nakdi tazminat ve aylık bağlanması, kamuda istihdam olanağı sağlanması, yurtiçinde ücretsiz seyahat, gerektiğinde yurt dışında tedavi, ücretsiz yurt, huzurevi, özel rehabilitasyon ve bakım merkezi hizmetleri gibi hak ve olanaklar tanınması devletin bir an önce üstlenmesi gereken yükümlülüklerdendir. Maddeyle, Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un amacına güvenlik güçlerinin sadece maruz kaldıkları değil neden oldukları ölme, yaralanma, engelli hale gelme vakaları da eklenmektedir.

MADDE 50- Maddeyle, Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'un kapsamına, Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanması nedeniyle yaralandığı, hastalandığı, engelli hâle geldiği veya öldüğü tespit edilen kişiler ve yakınları da eklenmektedir. Böylece bu kişilerin de Kanunun getirdiği nakdi tazminat ve aylık bağlanması gibi haklardan faydalanabilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 51- Maddeyle, Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla, güvenlik güçlerinin orantısız güç kullanması nedeniyle yaralandığı, hastalandığı, engelli hâle geldiği veya öldüğü tespit edilen kişilerin ve yakınlarının 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun "Yardımlar" başlıklı 21. Maddesinin c) bendinde yer alan "konut kredisi", d) bendinde yer alan "yurtiçinde ücretsiz seyahat", f) bendinde yer alan "yurtdışında tedavi", g) bendinde yer alan "ücretsiz yurt, huzurevi, özel rehabilitasyon ve bakım merkezi hizmetleri" gibi hak ve olanaklardan faydalanabilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca bu durumda olan kişilerden ölenlerin iki yakınına, engelli hale gelip de çalışabilir durumda olanların kendilerine, çalışamayacak durumda olanların ise eş veya çocuklarından birisine, eşi ve çocuğu yoksa kardeşlerinden birisine kamuda istihdam hakkı sağlanmaktadır.

Bu hak ve olanaklardan faydalanabilmeye ilişkin esas ve usullerin düzenleneceği yönetmeliği hazırlama görevi Adalet Bakanlığına verilmiştir.

MADDE 52- Maddeyle, bu kanunun yürürlük tarihinden önce yaşanan orantısız güç kullanma olaylarında yaralandıkları, engelli hale geldikleri veya öldükleri Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararlarıyla tespit edilenler de kanun kapsamına alınmaktadır.

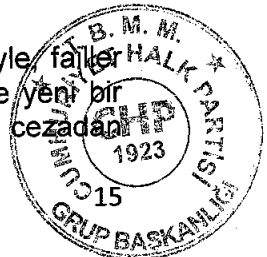
MADDE 53- Bu madde ile ceza muhakemesinde tanığın kimliğinin gizlenmesinin önlenmesi ve bu yolla savunma hakkının etkin olarak kullanılmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Özellikle tanığın yargılama konusu dava ile ilgisinin tüm ilgililerce bilinebilmesi ve bu yolla etkin bir iddia veya savunma hakkının kullanılmasını sağlayacaktır. Buna ek olarak, duruşmada hazır bulunma hakkı olanların yokluğunda tanık dinlenmesi imkânı ortadan kaldırılarak, dinlenen tanık ifadeleri karşısında etkin iddia ve savunma hakkının kullanılması sağlanacaktır.

MADDE 54- Bu madde ile tanığın yargılama konusu dava ile irtibatının bulunup bulunmadığının belirlenmesi ve etkin iddia ve savunma hakkının kullanılması amaçlanmıştır.

MADDE 55- Bu madde ile yine etkin bir iddia ve savunma hakkının kullanılabilmesi amacıyla değişiklik yapılmış, Cumhuriyet Savcılıkları tarafından uygulanacak gizlilik uygulamaları madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 56- Diğer maddelerde yapılan değişiklikler nedeniyle atıf yapılan bentler değiştirilmiştir.

MADDE 57- Mevcut uygulamada, zamanaşımı hükümlerinin varlığı nedeniyle, failer kaçarak kurtulma yolunu tercih etmektedir. Yurtiçinde veya yurtdışında kendilerine yeni bir hayat kuran failer yargılamaların uzunluğundan da istifade ederek, cezadan



kurtulmaktadırlar. Bu durum kamu vicdanını da derin bir şekilde yaralamaktadır. Başta kamuoyunda Sivas Katliamı Davası olarak bilinen davada olduğu gibi, failer yirmi yıla yakın bir süre kaçarak kurtulmaya çalışmışlardır. Bu gibi davalarda zamanaşımının işlemeye devam etmesi, zamanaşımı kurumunun mantığı ile de bağdaşmamaktadır; zira deliller toplanmış; yalnızca muhakeme engelinin ortadan kalkması yani failerin ifadesinin alınması beklenmeye başlanmıştır. Zamanaşımının varlığı gerçek failere ceza verilmesini engellediği gibi, beraat etmesi muhtemel kişilerin kamuoyu vicdanını da tam ve geçek anlamda beraat etmesine engel teşkil etmektedir. Bu nedenle, TCK 66. Maddesinin 6. Fıkrasına "Failin arandığı ancak yakalanamadığı ve ifadesinin alınamadığı hallerde zamanaşımı hükümleri işlemez" hükmünün eklenmesi teklif edilmektedir.

MADDE 58- Ceza kanununun amacı suç nedeniyle bozulan kamu düzenini yeniden sağlamaktır. Bu bakımdan yeterli suç şüphesinin bulunduğu hallerde kamu davası açmak Cumhuriyet Savcısı bakımından bir zorunluluktur. Temel prensip bu olmakla birlikte, kamu davası belirli istisnalar dışında zamanaşımı nedeniyle düşebilmekte ve etkisiz kalmaktadır.

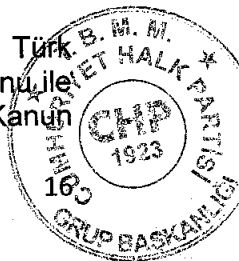
Zamanaşımı düzenlemesi ile amaçlanan, uzun zaman önce işlenen suçlar nedeniyle insanların suç isnadı ile karşılaşmalarının yaratabileceği haksızlığın önüne geçmek ve geçen zaman nedeniyle maddi gerçeğe ulaşmanın güçleşmesidir. Ayrıca bir diğer yönü ile üzerinden uzun zaman geçen suçlar bakımından yapılacak yargılamanın bozulan kamu düzenini tekrar sağlamayacağı da değerlendirilmektedir. Ne var ki yaşam hakkı, çocukların cinsel dokunulmazlığı ve işkence suçlarının soruşturulması ve kovuşturulmasının belli bir süreye bağlanmış olması sadece bozulan kamu düzeninin tesisi bakımından değil; ayrıca kamu vicdanı ve mağdurlar ve maktul yakınları bakımından da ayrı bir anlam ifade etmektedir. Zira bu suçlarla ihlal edilen haklar niteliği gereği diğer hak ihlalleri arasında özel bir önemi haizdir. Özellikle de yaşam hakkının olmadığı bir yerde diğer haklardan söz etmek olanaksızdır. Bu nedenle zamanaşımı uygulamasının failer tarafından suistimal edilmesinin önüne geçilmesi bu suçların zamanaşımından istisna tutulmaları ile mümkündür.

Kanunun 66. maddesinin yedinci fıkrasında ikinci kitabının dördüncü kısmında yazılı ağırlaştırılmış müebbet veya on yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçların yurtdışında işlenmiş olması halinde dava zamanaşımı süresinin uygulanmayacağı düzenlenmiştir. Bilindiği üzere ilgili kısmın başlığı "Millete ve Devlete Karşı Suçlar ve Son Hükümler"dir. Bu suçların kovuşturulmasının önemi açık olmakla birlikte salt yurtdışında işlenmeleri nedeniyle bu suçlara tanınan istisnanın katalog olarak belirlediğimiz suçlarda tanınmaması anlaşılabilir. Zira millet ve devletin varlığı bireyin varlığına bağlıdır. Ayrıca, failin kaçması nedeniyle uzun yıllar sonuçlanmayan bu tip davalarda, suç işledikten sonra teslim olan fail cezasını çekerken, kaçan failin cezalandırılmaması durumlarının toplumda yarattığı adalet algısı tehlikeli bir boyuttadır. Bu nedenle yargıya ve devlete olan güven sarsılmaktadır.

MADDE 59- Dava zamanaşımı bakımından öngörülen zorunluluklar ceza zamanaşımı bakımından da geçerli olmakla birlikte konuyu vahim kılan bir yön daha bulunmaktadır. Bu düzenleme mahkeme tarafından verilmiş olan kesin hükmün uygulanmasına engel olmaktadır. Durumun vahameti suçlu veya sanığın adaletten kaçabilmeyi başarması nedeniyle adeta mükâfatlandırmasından kaynaklanmaktadır. Bağımsız yargı organları tarafından verilen mahkûmiyet kararının devletin cezalandırma yetkisinden feragat ederek yok sayılmasının yaşam hakkı ihlali söz konusu olduğunda kabul edilemeyeceği değerlendirilmektedir. Bilindiği üzere; Anglo Sakson hukukunda ceza zamanaşımı uygulaması bulunmamaktadır.

MADDE 60- 59, 60 ve 61. Maddeler ile getirilen düzenlemelerin devam etmekte olan soruşturma, kovuşturma ve infaz edilemeyen hükümler bakımından da uygulanmasını, herhangi bir yoruma ya da karışıklığa mahal vermeden, sağlamak amaçlanmıştır.

MADDE 61- Bu madde ile 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ile mülga 765 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na yer alan "ceza zamanaşımı" sürelerinin 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu ile 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usuller Hakkında Kanun



kapsamında kurulmuş mahkemeler tarafından verilmiş ve kesinleşmiş bulunan kararlar bakımından yarı oranında uygulanması amaçlanmaktadır. Buna ek olarak, yarı oranında uygulanması öngörülen zamanaşımı uygulamalarının ilgililerin başvurularına ihtiyaç olmaksızın dosyalar devredilmişse devredilen mahkemeler; devredilmemiş ise kararı veren mahkemenin bulunduğu il merkezinde yer alan 1 nolu Ağır Ceza Mahkemesi'nce re'sen incelenerek gerekli işlemlerin yapılması öngörülmektedir.

MADDE 62- Anayasa'nın "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20. Maddesine göre; "Herkes, kendisiyle ilgili kişisel verilerin korunmasını isteme hakkına sahiptir. Bu hak; kişinin kendisiyle ilgili kişisel veriler hakkında bilgilendirilme, bu verilere erişme, bunların düzeltilmesini veya silinmesini talep etme ve amaçları doğrultusunda kullanılıp kullanılmadığını öğrenmeyi de kapsar. Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir. Kişisel verilerin korunmasına ilişkin esas ve usuller kanunla düzenlenir."

"Fişlemeler tarihe karışacak" iddiasıyla 12 Eylül 2010 tarihinde Anayasaya eklenen bu hükümlerin gerektirdiği Kanun, aradan 4 yıl geçmesine rağmen çıkarılmadığı gibi idare hem hukuka aykırı fişlemeleri kullanmaya devam etmekte hem de her gün yeni bir fişleme iddiasıyla gündeme gelmektedir. Anayasa'nın açık hükümlerine rağmen Devletin fişlemelere ve ellerindeki fişlere göre karar vermeye devam ettiği, bu konudaki genelge ve yönergelerin bile halen yürürlükte olduğu görülmektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin verdiği birçok kararda, bir kişinin özel hayatıyla ilgili verilerin saklanması 8. Maddenin ihlal edilmesi anlamına geldiğine hükmedilmiştir.

Maddeyle vatandaşlarımızın dini, ekonomik, siyasi ve sosyal yaşamlarına yönelik hukuka aykırı bir şekilde tutulan kayıtların yok edilmesi, bunu yapmakla yetkili olanların görevlerini ihmal etmeleri durumunda uygulanacak cezai yaptırımların neler olduğu belirtilmektedir.

MADDE 63- Maddeyle geçmişte oluşturulan ve muhafaza edilen hukuka aykırı kişisel kayıtların yok edilmesine ve bu hükmü süresi içinde yerine getirmeyenlere uygulanacak cezai yaptırım düzenlenmektedir.

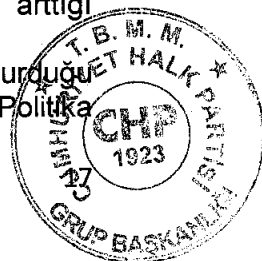
MADDE 64- 5275 sayılı Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrası, hükümlülerin haberleşme veya iletişim araçlarından yoksun bırakılma ve kısıtlanmalarını gerektiren cezaları düzenlemektedir. Söz konusu fıkranın (e) bendi "Gereksiz olarak marş söylemek veya slogan atmak" şeklinde soyut ve yoruma açık bir düzenleme içerdiğinden, bu hükmün haksız uygulamalara neden olacak şekilde geniş bir takdir yetkisi ile uygulandığı görülmektedir. Bu nedenle, madde ile bu bendin yürürlükten kaldırılması amaçlanmaktadır.

MADDE 65- Bu madde ile Türkiye'de son yıllarda giderek artmakta olan ırkçılık, milliyetçilik ve hoşgörüsüzlükten kaynaklanan nefret suçlarının ve ayrımcılığın önlenmesinde etkin ve caydırıcı bir düzenlenme yapılması hedeflenmiştir. Yürürlükteki mevzuat hükümleri ve Türk Ceza Kanunun 216. maddesi nefret suçlarının önlenmesinde caydırıcı bir yere sahip değildir. Türk Ceza Kanunu'nun 216. maddesi nedeniyle şuan kadar ırkçılık veya ayrımcılıktan kaynaklanan bir eylem nedeniyle yargılanan kimse bulunmamaktadır. Bilakis TCK'nın 216. maddesinden yargılananların neredeyse tamamı nefret söylemine muhalefet eden aydın, yazar, gazeteci, insan hakları savunucuları olmuştur.

Nefret suçlarının ve ayrımcılığın önlenmesi bakımından etkin bir yasal düzenlenme yapılması zorunluluğu her geçen gün kendisini daha yakından hissettirmektedir. Farklılıkların zenginlik olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesinden yola çıkarak kendisini öteki hisseden toplum kesimlerinin güvenli bir yaşam alanı içerisinde olduklarını bilmeleri gerekmektedir.

Nefret suçları, insan hakları kavramının vardığı çitayı göstermesi bakımında da önemlidir. Bir kültürler ve haklar mozaiki olan ülkemizde artan nefret söylemi nazara alındığında ayrımcılık içeren dilin siyaset kurumundan medya diline kadar arttığı düşünüldüğünde böyle bir yasal düzenlemenin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır.

Avrupa Konseyinin ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle mücadele alanının da oluşturduğu ırkçılık ve hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu, 2002 yılında 7 No'lu Genel Politika



Tavsiyesi ile aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 47 Avrupa Konseyi üyesi ülkeyi "ulusal mevzuatların ırkçılık ve ırk ayrımcılığına karşı mücadele" amacıyla işlenen suçları ağırlaştırıcı bir faktör olarak ceza yasalarına eklemesi yönünde teşvik etmektedir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, 1989 tarihli 18 Nolu Genel Yorumunda nefret suçlarını "Komite sözleşmelerde kullanılan ayrımcılık teriminin ırk, renk, cinsiyet, dil, din, politik ya da diğer görüşler, ulusal yada sosyal köken, mülkiyet, doğum yada diğer statüler gibi herhangi bir zemin üzerine dayandırılan ve bütün hak ve özgürlüklerin eşit ölçüde bütün kişiler tarafından tanınmasını, kullanılmasını ve yararlanmasını veya zayıflatma amacına sahip herhangi bir ayırma, dışlama, kısıtlama veya üstünlük tanıma olarak anlaşılması gerektiğine inanmaktadır." Şeklinde tanımlamaktadır.

Türkiye'nin de imza attığı 1966 tarihli BM Kişisel Ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 20.maddesi "her türlü savaş propagandası ve ulusal, ırksal ya da dinsel nefretin ayrımcılık, düşmanlık yada şiddete kışkırtma şeklini alacak biçimde savunulması yasalarla yasaklanmalıdır" düzenlenmesini getirmiştir.

Türkiye'de bu anılan çerçeveyi içine alacak bir yasal düzenleme bulunmadığından ivedilikle gerekli yasal düzenlemeler oluşturulması elzemdir. Nefret suçlarına karşı mevcut yasal düzenlemelerin yetersizliği bu konuda hak ihlallerini meşrulaştırmaktadır. Yine müeyyidelerin caydırıcı olmayışı toplum nezdinde yaşananların sıradan bir adli vaka gibi değerlendirilmesini beraberinde getirmektedir.

MADDE 66- Ülkemizde ulusal basında, nefret suçları kapsamında değerlendirilebilecek neredeyse her gün, endişe verici bir sıklıkla yazılı, görsel veya işitsel haber, yorum ve yazılara rastlamak mümkündür. Medyanın toplum psikolojisi konusundaki önemi tartışmasızdır. Toplum vicdanını derinden sarsan nefret söylemine dayalı siyasi cinayetleri işleyenlerden bazıları, çeşitli medya kuruluşlarının yayınlarından etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bu nefret söylemine dayalı yayıncılık yapıldığının vahim bir göstergedir. Çeşitli etnik gurupları, mezhepleri, kişileri ötekileştiren ayrımcı, tekçi, haber ve yorumların toplumdaki nefret söylemini yaygınlaştırdığı hatta bu neviden suçları meşrulaştırdığı bilinmektedir. İnsan haklarına dayalı demokratik bir toplum düzeninde tüm birey ve grupların haklarının ve varlıklarının güvence altında olması gerekir. Yapılan çeşitli araştırmalar ülkemiz medyasında önyargıların varlığını ortaya koymaktadır. Etnik kimlikler, din veya dile dayalı azınlık gurupları hakkındaki haberlerde dikkate alınacak özel bir yaklaşımının sergilenmesi kaçınılmazdır. Ancak medyada haberlerin yansıtılışına bakıldığında kimi zaman bu temel ilkeye uyulmadığını görmek zor değildir.

MADDE 67- Yürürlük maddesidir.

MADDE 68- Yürütme maddesidir.



TOPLUMSAL BARIŞ ve DEMOKRASİNİN TESİSİ AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 10/6/1983 tarihli ve 2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 33. maddesinde yer alan "%10'unu" ibaresi "%5'ini" şeklinde, "yüzde onluk" ibareleri "yüzde beşlik" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2- 18/1/1984 tarihli ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 2 inci maddesinin 2 inci fıkrasında geçen "onda birlik baraj uygulamalı" ibaresi ile 10 uncu maddesinin c) bendi Kanun metninden çıkarılmış, 23 üncü maddenin a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Siyasi partilerin ve bağımsız adayların elde ettikleri il genel meclisi ve belediye meclisi asıl üye sayısı aşağıdaki şekilde hesaplanır:

Seçime katılmış siyasi partilerin ve bağımsız adayların adları alt alta ve aldıkları geçerli oy sayıları da hizalarına yazılır. Bu sayılar önce bire, sonra ikiye, sonra üçe ... şeklinde devam edilmek suretiyle o seçim çevresinin çıkaracağı asıl üye sayısına ulaşınca kadar bölünür. Elde edilen paylar, siyasi parti ayırımı yapılmaksızın, en büyükten en küçüğe doğru sıralanır Belediye ve il genel meclisi üye tamsayısı kadar üyelikler, bu payların sahibi olan siyasi partilere ve bağımsız adaylara, sayıların büyüklük sırasına göre tahsis olunur.

Son kalan asıl üyelikler için birbirine eşit rakamlar bulunduğu takdirde bunlar, aralarında ad çekmek suretiyle, tahsis yapılır.

10 uncu madde uyarınca kontenjan adayı gösterilen belediye meclis üyesi seçim çevrelerinde bu maddeye göre yapılan bölme işlemi kontenjan sayısı çıkarılmak suretiyle yapılır. Kontenjan adayı gösterilen bu seçim çevrelerinde belediye başkanlığı için yapılan oylamada geçerli oyların en çoğunu almış olan siyasi partinin kontenjan adayları belediye meclis üyeliğini kazanmış olurlar.

Büyük şehirlerde, kontenjan adaylığından belediye meclisi üyeliğine seçilenlerden birinci sıradakiler bu Kanunun 6 ncı maddesinde belirtilen oranla sınırlı kalmak kaydı ile Büyükşehir Belediye Meclisine katılırlar."

MADDE 3- 22/4/1983 tarihli ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanununun 81 inci maddesinin c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Tüzük ve programlarının yazımı ve yayınlanmasında, kongrelerinde, açık veya kapalı salon toplantılarında, mitinglerinde, propagandalarında Türkçe'nin kullanımını esas alırlar."

MADDE 4- 2820 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"EK MADDE 1- Yüksek Seçim Kurulunca son milletvekili genel seçimlerine katılan siyasi partilere her yıl Hazine'den ödenmek üzere o yılki genel bütçe gelirleri "(B) Cetveli" toplamının beşbinde ikisi oranında ödenek mali yıl için konur.

Bu ödenek, yukarıdaki fıkra gereğince Devlet yardımı yapılacak siyasi partiler arasında, bu partilerin genel seçim sonrasında Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilen toplam geçerli oy sayıları ile orantılı olarak bölüştürülmek suretiyle her yıl ödenir. Bu ödemelerin o yılki genel bütçe kanununun yürürlüğe girmesini takiben on gün içinde tamamlanması zorunludur.

Bu yardım sadece parti ihtiyaçları veya parti çalışmalarında kullanılır.

Yukarıdaki fıkralarda öngörülen yardım miktarları; bu yardımdan faydalanabilecek siyasi partilere, milletvekili genel seçiminin yapılacağı yıl üç katı, mahalli idareler genel seçim yılı için iki katı olarak ödenir. Her iki seçim aynı yıl içerisinde yapıldığında bu ödemenin miktarı üç katı geçemez. Ancak bu fıkra uyarınca her bir siyasi partiye ödenecek yardım miktarı birinci fıkra'da belirlenen ödenek miktarının yüzde 10'undan az olamaz. Bu fıkra



Diyarbakır da İnsan Hakları ve Demokrasi Müzesi Müzesi'nin kurulabilmesi için gerekli olan ödenek Maliye Bakanlığı'nın yedek ödenek tertibinden, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ilgili tertibine, 5018 sayılı Kamu Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 21 Maddesinde yer alan sınırlamalar aranmaksızın eklenir."

MADDE 9- 442 Sayılı Köy Kanunun 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81 ve 82. Maddeleri ile Ek 18. Maddesi kanun metninden çıkarılmıştır. 442 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılan bu hükümleri kapsamında Geçici Köy Korucusu olarak çalışanların görevleriyle ilişkisi en geç üç ay içinde kesilir.

MADDE 10- 442 Sayılı Köy Kanunu'nun Ek 16. Maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, ikinci fıkrada geçen "55 yaşını" ibaresi "50 yaşını" olarak değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Geçici köy koruculuğu görevini yapmakta olanlara bu işte geçen çalışma sürelerinin her 360 günü için, 180 gün fiilî hizmet süresi zammı olarak eklenir. 360 günden eksik sürelerle ait fiilî hizmet süresi zammı, 360 gün için eklenen fiilî hizmet süresi ile orantılı olarak belirlenir. Geçici köy korucularından 50 yaşını dolduran ve bu fıkradaki hükümler doğrultusunda yapılan hesaba göre onbeş yıl veya daha fazla hizmeti olanlara hayatta bulundukları sürece 11.500 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda, Sosyal Güvenlik Kurumunca aylık bağlanır. Onbeş yılı aşan her yıl için 11.500 gösterge rakamına 200 gösterge rakamı ilave edilir ve bu şekilde yapılacak ilave hiçbir şekilde 3.000 gösterge rakamını geçmez. Aylık göstergesine ilave edilecek 200 gösterge rakamının hesabında, ay kesirleri tam ay sayılır. Yıl kesirlerinin her ayı için 200 gösterge rakamının memur aylıklarına uygulanan aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarın oniki de biri aylığa ayrıca eklenir. Bu fıkradaki hükümler bu kanunun yayımı tarihinden önce emekli olan Geçici Köy Korucuları için de uygulanır."

MADDE 11- 442 sayılı kanunun ek 17 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında geçen "55 yaşını" ibareleri "50 yaşını" olarak değiştirilmiştir.

MADDE 12- 442 sayılı kanunun Geçici 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1- Bu Kanunun 2. Maddesi gereğince görevleriyle ilişkisi kesilecek olan geçici köy korucularından, bu kanunun 3. Maddesi ile getirilen emekliliğe hak kazanmak için 50 yaşını doldurmuş olmak ve 15 yıl hizmeti bulunmak koşullarından birini veya hiçbirini sağlamayan geçici köy korucuları istekleri halinde gerekli koşulları sağlayıncaya kadar kamu kurumlarında uygun görevlere getirilirler ve bunlar hakkında ek 16. Maddedeki hükümler uygulanır. 50 yaşını doldurmuş geçici köy korucularından 15 yıldan az hizmeti olup da çalışmak istemeyenler hakkında ise 442 sayılı Köy Kanununun ek 17 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Birinci fıkradaki hükümler gereğince kamu kurumlarına yerleştirilecek olan geçici köy korucuları hakkındaki işlemler bu kanunun yayımı tarihinden itibaren iki ay içinde Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir, işe yerleştirme işlemi ise yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren bir ay içinde tamamlanır."

MADDE 13- 5233 sayılı kanunun 2.maddesine birinci fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"2001-2013 yılları arasında meydana gelen terör, çatışma ortamı ve güvenlik kaygısı ile boşaltılan ve kalıcı yerleşimin sağlanamadığı boş köy ve mezraların mağdur yurttaşlarının malvarlıklarında oluşan maddi zararlarının tazmini de bu kapsamdadır.



1994-2001 yılları arasında uğramış oldukları zararları bu Kanun hükümlerine göre tazmin edilip, 2001 yılı sonrası köyün/mezrasının boş olması nedeniyle zararı tazmin edilmeyenler de bu Kanun kapsamında zararlarının tazminini isteyebilirler.

Bu Kanun kapsamındaki başvuruları köyleri dolu olduğu gerekçesiyle reddedilen köy ve mezralarda daha önce valiliklerce vatandaşların zararının tazmini yoluna gidilmişse o köy ve mezralar da boş olarak kabul edilir ve boşalmadığı gerekçesiyle reddedilen her başvurunun dosyası yeni başvuru üzerine tekrardan ele alınarak sonuçlandırılır.”

MADDE 14- 5233 sayılı Kanunun 2.maddesinin ikinci fıkrasında yer alan d), e) ve f) bentleri Kanun metninden çıkarılmıştır.

MADDE 15- 5233 sayılı yasanın 6. Maddesinin sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Müracaatı 1 sene içerisinde sonuçlandırılmayan müracaatçının idari yargıda genel hükümlere göre manevi tazminat açma hakkı saklıdır”

MADDE 16- 5233 sayılı yasanın 8. Maddesinin 1 inci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar Kanuna eklenmiştir.

“Zarar tespit Komisyonları; başvurunun talebi üzerine keşif icra etmekle yükümlüdür. Keşfi yapılan her dosya zaman kaybetmeksizin ilgili komisyonlara en geç 1 hafta içerisinde teslim edilir.

Zarar tazmini için tapusu olmayan köy ve mezralarda beyannamelere göre, beyanname olmayan köy ve mezralarda ise son 20 yıllık zilyetlik durumuna göre arazi zilyedinin zararının tazmin yoluna gidilir.

Zarar Tespit Komisyonları her başvurucuya tazminatı; il ziraat odası, il mimar ve mühendisler odası ile il farım müdürlükleri ve U çevre ve şehircilik müdürlüklerinin üyelerinden oluşan 4 kişilik heyetin belirlediği birim fiyatlar üzerinden hesaplayarak verir.”

MADDE 17- 4/6/2009 tarihli ve 5903 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devleti İle Suriye Arap Cumhuriyeti Devleti Arasındaki Kara Sınırı Boyunca Yapılacak Mayın Temizleme Faaliyetleri İle İhale İşlemleri Hakkında Kanun’a aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 1- Bu Kanun uyarınca mayınlardan temizlenen arazilerin bulunduğu bölgede yerleşik olan ve bir aylık ortalama geliri net asgari ücret tutarının altında olanlara, talep etmeleri halinde sadece tarımsal faaliyetlerde kullanılmak üzere bedelsiz arazi tahsis edilir. Bu maddenin uygulanmasına yönelik usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 18- 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- İstanbul İli Şişli İlçesi sınırları içinde yer alan bir caddenin adının “Hrant Dink Caddesi” olarak değiştirilmesi için İstanbul Büyükşehir Belediyesi Encümeni, bu Maddenin yürürlük tarihinden itibaren 1 ay içinde gerekli kararı alır.

Birinci fıkra ile getirilen hüküm Bu Kanunun 7 inci maddesine aykırı sayılmaz”

MADDE 19- 6/10/1983 tarihli ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’nun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 1- Bu Kanun; gerçek ve tüzel kişilerce toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasını düzenler.”



MADDE 20- 2911 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 3- Herkes, önceden izin almaksızın, bu Kanun hükümlerine göre şiddet, kin ve düşmanlığı içermeyen, tahrik veya teşvik etmeyen, belirli amaçlarla toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir."

MADDE 21- 2911 sayılı Kanun'un 6. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 6- Toplantı ve gösteri yürüyüşleri, tüm il veya ilçe sınırları içerisinde aşağıdaki hükümlere uyulmak şartıyla her yerde yapılabilir.

Toplantı ve yürüyüşü yapan kişilerin güvenliğini sağlanabilmesi, gerekli güvenlik tedbirlerinin alınabilmesi amaçlarıyla toplanma ve dağılma yerleri ile izlenecek yol ve yönler belirlenebilir. Toplantı yerlerinin tespitinde gidiş gelişi, güvenliği bozmayacak ve pazarların kurulmasına engel olmayacak biçimde, toplantıların genel olarak yapıldığı, elektrik tesisatı olan yerler tercih edilir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü zaman sınırlaması olmaksızın yapılabilir."

MADDE 22- 2911 sayılı Kanun'un 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10- Toplantı yapılabilmesi için, toplantı veya gösteriyi düzenleyenler adına bir kişinin imzalayacağı bir bildirim, toplantının yapılmasından en az yirmi dört saat önce ve çalışma saatleri içinde, toplantının yapılacağı yerin bağlı bulunduğu valilik veya kaymakamlığa verilir. Tüzel kişilere ait bildirim tüzel kişinin yetkilendireceği kişi tarafından yapılır. Bu bildirimde;

- a) Toplantının amacı,
- b) Toplantının yapılacağı yer,
- c) Toplantının yapılacağı gün ve başlangıç saati,
- d) Bildirimi veren kişinin açık kimlik bilgileri,
- e) Şehir ve kasaba içindeki genel yollar üzerinde yapılacak yürüyüşlere ait bildirimlerde yürüyüşe geçmek için seçilecek toplanma yeri ile izlenecek yol ve dağılma yeri belirtilir.

Bu bildirimin, valilik veya kaymakamlıkça alınması zorunludur. Bildirimin amacı, valilik veya kaymakamlığın toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılması amacıyla gerekli önlemlerin alınmasına ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmelerini sağlamaya yöneliktir. Kamu düzeni ve güvenliğini sağlamak amacıyla bildirimin gerektirdiği tüm tedbirleri alır.

Bildirimin verilmemiş olması, bu kanuna uygun olarak düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin niteliğini kanuna aykırı hale getirmez.

Aynı yerde, aynı gün toplantı yapmak üzere ayrı ayrı kişilerce bildirim verilmişse ilk verilen bildirim geçerlidir. Diğerlerine durum hemen yazılı olarak bildirilir."

MADDE 23- 2911 sayılı Kanun'un Dördüncü Bölümünün Başlığı "Toplantının Ertelenmesi ve Geri Bırakılması" olarak, 14. Maddenin kenar başlığı "Toplantının geri bırakması" olarak, 14. Maddenin metni ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 14- Toplantı, toplantının yapılacağı saatten en az altı saat önce bildirimde bulunan kişi veya onun yetkilendireceği kişi tarafından, bildirimin verildiği valilik veya kaymakamlığa yazı ile bildirilmek şartıyla geri bırakılabilir."

MADDE 24- 2911 sayılı Kanun'un 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 15-Bir il sınırı içinde aynı günde birden çok toplantı yapılmak istenmesi halinde vali, toplantılardan bir kısmını on günü aşmamak üzere, müracaat önceliği göz



önünde bulundurarak, bir kez erteleyebilir. Ertelemeye dair kararda gerekçe yazılması zorunludur. Erteleme kararı yazılı olarak bildirilir.”

MADDE 25- 2911 sayılı Kanun’un 16 inci maddenin kenar başlığı “Toplantının Ertelenmesi” olarak, maddenin metni ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 16- Vali veya kaymakam, kamu düzeni veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla belirli bir toplantıyı on beş günü aşmamak üzere, bir defaya mahsus, erteleyebilir Ertelemeye dair kararda gerekçe yazılması zorunludur. Erteleme karar yazılı olarak bildirilir.”

MADDE 26- 2911 sayılı Kanun’un 18 inci maddenin kenar başlığı “Erteleme Kararının Tebliği” olarak, madde metni ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 18- Vali veya kaymakamlarca ertelenen toplantılara ilişkin gerekçeli erteleme kararı toplantının başlama saatinden en az yirmi dört saat önce bir yazı ile bildirim yapan kişiye tebliğ edilir. Vali veya kaymakamlarca ertelenen toplantılar hakkında İçişleri Bakanlığına bilgi verilir.

Toplantının ertelenen günden sonraki bir günde yapılabilmesi, yeni bildirimde bulunmasına bağlıdır.”

MADDE 27- 2911 sayılı Kanun’un “Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri” kenar başlıklı 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 23- Ateşli silahlar veya patlayıcı maddeler veya her türlü kesici, delici aletler veya taş, sopa, demir ve lastik çubuklar, boğma teli veya zincir abi bereleyici ve boğucu araçlar veya yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı eczalar veya diğer her türlü zehirle- veya her türlü sis, gaz ve benzeri maddeler ile yapılan toplantılar veya gösteri yürüyüşleri kanuna aykırı sayılır.

Şiddet içeren, şiddete tahrik veya teşvik eden toplantılar ve gösteri yürüyüşleri ile kin ve düşmanlığı içeren veya teşvik eden toplantılar ve gösteri yürüyüşleri kanuna aykırı sayılır.”

MADDE 28- 2911 sayılı Kanun’un “Toplantı veya gösteri yürüyüşünün dağıtılması” kenar başlıklı 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24 - Kanuna uygun olarak başlayan bir toplantı veya gösteri yürüyüşü, daha sonra şiddet ve kin ve düşmanlığı içerir, tahrik veya teşvik ederse mahallin en büyük mülki amiri, yazılı veya acele hallerde sonradan yazı ile teyit edilmek kaydıyla sözlü emirle, mahallin güvenlik amirlerini veya bunlardan birini görevlendirerek olay yerine gönderir.

Bu amir, topluluğa Kanuna uyularak dağılmalarını, dağılmazlarsa zor kullanılacağını ihtar eder. Topluluk dağıtmazsa zor kullanılarak dağıtılır. Zor kullanmanın orantılı ve zorunlu olması gerekir. Bu gelişmeler mahallin güvenlik amiri tarafından tutanaklarla tespit edilerek en kısa zamanda mahallin en büyük mülki amirine tevdi edilir.

Güvenlik kuvvetlerine karşı fiili saldırı veya korudukları yerlere ve kişilere karşı fiili saldırı hali mevcutsa, ihtara gerek olmaksızın zor kullanılır.

Toplantı ve gösteri yürüyüşüne “Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşleri” kenar başlıklı 23 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı silah, araç, alet veya maddelerin bulunması halinde, bunlar güvenlik kuvvetlerince uzaklaştırılarak toplantı ve gösteri yürüyüşü devam edilir.”



maddelerin
 üyüslerinin
 dörtte birine



MADDE 34- 2911 sayılı Kanun'un "Çocuklar Hakkında Uygulanmayacak Hüküm" kenar başlıklı 35/A maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 35/A- Bu Kanuna aykırı toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katılarak direnme suçunu veya katıldıkları toplantı ve gösteri yürüyüşleri sırasında propaganda suçunu işleyen çocuklar hakkında bu suçlara bağlı olarak ayrıca 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrası hükmü uygulanmaz."

MADDE 35- 2911 sayılı Kanun'un 7, 9, 11, 12, 17, 19, 20, 21, 25, 27, 30, 33, 34, 37 ve 38. maddeleri ile Geçici 1 inci ve 2 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 36- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 6'ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 37- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 7'inci Maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 38- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 215 inci maddesi, 218 inci maddesi, 220 nci maddesinin altıncı ve sekizinci fıkraları ile 285 inci, 288 inci, 301 inci ve 318 inci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 39- 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 101 inci maddesinin ikinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

"d) 100 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilen nedenlerin varlığını,
e) Kamu menfaati açısından bireysel özgürlüğün sınırlandırılmasında mutlak bir zorunluluğun olduğunu,"

MADDE 40- 5271 sayılı Kanunun 102 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki (4) fıkra eklenmiştir.

"(2) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerde, tutukluluk süresi hazırlık aşamasında altı ay, soruşturma safhasında en çok bir yıldır. Bu süre, zorunlu hallerde, gerekçesi gösterilerek uzatılabilir; uzatma süresi toplam bir yılı geçemez.

(3) Bu maddede öngörülen uzatma kararları, Cumhuriyet savcısının şüpheli veya sanık ile müdafinin görüşleri alındıktan sonra karar verilir. Uzatma kararları itiraza tabidir."

(4) Ağır ceza mahkemesinin görevine giren işlerle ilgili tutukluluk sürelerine ilişkin sınırlar, hakkında tutukluluk kararı verilmesine neden olan fiile ilişkin olarak mahkûmiyetine karar verilen sanık açısından istinaf veya temyiz incelemesi aşamasında uygulanmaz. Tutuklu işlere ilişkin istinaf veya temyiz incelemeleri, toplam bir yıl içinde karara bağlanmayan tutuklu sanıklar derhal salıverilir."

MADDE 41- 5271 sayılı Kanunun 109 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(2) Kanunda belirlenen azami tutukluluk sürelerinin dolmasına rağmen kovuşturmanın, henüz sona ermemesi ve tutuklama sebeplerinin varlığının devam ettirmesi halinde, sanığın tutuklanması yerine adli kontrol altına alınmasına karar verebilir."

MADDE 42- 5271 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi yürürlükten kaldırılmış ve Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanunun 19 uncu maddesini yürürlükten kaldıran Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte devam eden veya hükmü kesinleşmemiş ve bu Kanunun 19 uncu maddesi kapsamında başka illere nakli gerçekleşen davalar nakil öncesi görevli ve yetkili"



mahkemelerine başvuruya ihtiyaç olmaksızın derhal iade edilerek, yargılama iade edilen mahkemeler tarafından gerçekleştirilir. Kesinleşmiş hüküm bulunan ve fakat başka illerdeki mahkemelere nakli gerçekleşen ve başka illerdeki mahkemeler tarafından hüküm tesisi edilen davalarda, davanın nakledilmiş olması yargılamanın yenilenmesi sebebi sayılır. Bu kanunun 315 inci maddesi bu madde kapsamında yer alan davalar için uygulanmaz.

İşbu Kanun kapsamında yeniden yargılama başvurusu kesinleşmiş hükümler bakımından bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay içinde yapılabilir.”

MADDE 43- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu Kanunun mülga 250’nci maddesi kapsamında kurulan ve 2/7/2012 tarihli ve 6352 sayılı Kanunla görevleri sona eren ağır ceza mahkemeleri tarafından hükme bağlanmış olan, bu maddenin yayımı tarihi itibarıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında veya Yargıtay ilgili ceza dairelerinde bulunan dosyalar ile kesin hükümle sonuçlanmış olan dosyalar 21/2/2014 tarihli ve 6526 sayılı Kanunun 11, 12, 13 ve 14’ncü maddeleri ile bu Kanunun geçici 5 inci maddesi kapsamında yeniden yargılama yapılıp yapılmayacağı konusunda karar verilmek üzere yetkili ve görevli mahkemeye gönderilir.”

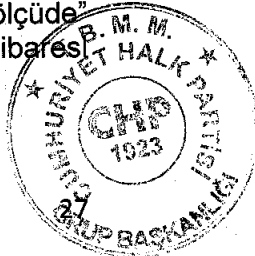
MADDE 44- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Bu Kanunun mülga 250’nci maddesi kapsamında kurulan ve 6352 sayılı Kanunla görevleri sona eren ağır ceza mahkemelerinin yetki ve görevleri kapsamındaki yargılamalarda, münhasıran 6526 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce bu Kanunun 135 inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi, 139 uncu maddesi, 140’inci maddesinin üçüncü fıkrasının son cümlesi ile 27/12/2007 tarihli ve 5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu’nun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki yetkilerle elde edilmiş olan deliller hükme esas alınmaz ve yeniden yargılama sebebi sayılır.”

MADDE 45- 5271 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 6- İşbu Kanun kapsamında yeniden yargılama başvurusu, kesinleşmiş hükümler bakımından bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 6 ay, infazı tamamlanmayan hükümler bakımından infaz tamamlanıncaya kadar yapılabilir. Yeniden yargılama başvurusu yapılan dosyalarda başvuru yapılan mahkeme 1 hafta içerisinde infazın durdurulup durdurulmayacağı konusunda ivedilikle karar verir. Bu karar itiraza tabidir.”

MADDE 46- 4/7/1934 tarihli ve 2559 Sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanununun 16.Maddesinin 1 inci fıkrasının sonuna “Ne var ki, bu yetki kapsamında kimyasal veya başkaca bir gaz veya toz kullanılması yasaktır.” cümlesi eklenmiş; 2 inci fıkradaki “ve kanunî şartları gerçekleştiğinde silah” ibaresi; 4.fıkradaki “Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır. Bu maddenin 5.fıkrasındaki “Polis zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz hale getirebilmek için kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini” ibaresinden sonra, “ kişinin yaşam hakkını tehdit etmeyecek şekilde somut delillere göre kendisi belirler.” ibaresi eklenmiştir. Aynı fıkranın devamında “Ancak, toplu kuvvet müdahale edilen durumlarda zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak eşyayı” ibaresinden sonra, “kişilerin can güvenliğini tehdit etmemek kaydıyla somut delillere göre” ibaresi eklenmiştir. 7.fıkranın (b) bendindeki, “Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği” ibaresinden sonra gelmek üzere, “şiddet unsurlu” ibaresi; “direnış karşısında, bu” ibaresinden sonra gelmek üzere “şiddet unsurlu” ibaresi, “direnış kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde” ibaresinden sonra gelmek üzere, “yaşam hakkına zarar vermeyecek ölçülerde,” ibaresi eklenmiştir. 7. Fıkranın (c) bendi ile 8. Fıkra ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.



“(c) Başkasının ırz ve canına vuku bulan ve başka şekilde engellenmesi mümkün olmayan bir saldırıyı savmak için,

Ancak, bu amaçları gerçekleştirmek için daha hafif yöntemler yetersiz kalmadıkça bu yetki kullanılamaz. Her halükarda, kendisinin veya başkasının yaşamını hedef alan şiddetin maddi unsurlarının herkesin anlayabileceği şekilde ortaya çıkması durumunda, sadece yaşamı korumak için kesinlikle zorunlu olduğu zaman, kasten öldürücü silah kullanılabilir.”

MADDE 47- 2559 sayılı Kanun'a aşağıdaki ek madde eklenmiştir:

“EK MADDE 11- İnsan sağlığına zararlı etkileri bulunan gaz ve tozların ithalatı ve imalatı yasaktır.”

MADDE 48- 14/71965 tarih ve 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İşkence ya da zalimane, gayri insani veya haysiyet kırıcı muamele suçları nedeniyle Anayasa Mahkemesince veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesince verilen kararlar sonucunda Devletçe ödenen tazminatların sorumlu personele rücu edilmesi zorunludur. Bu fıkra hükümleri çerçevesinde tazminat sorumlu personele herhangi bir nedenle rücu edilemezse, suçun meydana geldiği sırada Başbakanlık görevini yürüten kişi, ilgili Bakan ve ilgili idarenin en üst amirine eşit oranda rücu edilir.”

MADDE 49- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanunun 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bu kanunun amacı; barışta güven ve asayiş korumak, kaçakçılığı men, takip ve tahkikle, trafik ve yol güvenliğini veya tutuklu ve hükümlülerin sevk ve nakillerini sağlamakla görevli olanların bu görevlerinden dolayı ya da görevleri sona ermiş olsa bile yaptıkları hizmet nedeniyle derhal veya bu yüzden maruz kaldıkları ve sebebiyet verdikleri yaralanma veya hastalık sonucu ölme veya engelli hâle gelme hallerinde ödenecek nakdi tazminat ile birlikte bağlanacak aylığın ve bu yüzden yaralanma halinde ödenecek nakdi tazminatın esas ve yöntemlerinin düzenlenmesidir.”

MADDE 50- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanunun 2 inci maddesine aşağıdaki ı) bendi eklenmiştir.

“ı) Yukarıdaki bentlerde sayılanların yaptıkları görevler veya yardımlar sırasında orantısız güç kullanmak suretiyle, temel hak ve hürriyetlerini kullanırken ölmelerine, yaralanmalarına, hastalanmalarına veya engelli hâle gelmelerine neden oldukları Anayasa Mahkemesi veya Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararıyla tespit edilen kişiler ile bu kişilerin eş, füru, ana, baba ve kardeşlerini;”

MADDE 51- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Ek Madde 1- Bu Kanunun 2 inci maddesinin ı) bendi kapsamında bulunanlar, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21 inci Maddesinin c), d), f) ve g) bentleri ile Ek 1 inci Maddesindeki hak ve ayrıcalıklardan faydalanırlar.

Bu maddeye ilişkin usul ve esaslar; Adalet Bakanlığınca üç ay içerisinde çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 52- 3/11/1980 tarihli ve 2330 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.



"Geçici Madde 4- Bu Kanunun 2 inci maddesinin 1) bendi kapsamına, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin bu kanunun yürürlük tarihinden önce verdiği kararlar ile orantısız güç kullanımı sonucu yaralandığı, hastalandığı, engelli hale geldiği veya öldüğü tespit edilen kişiler ile bu kişilerin eş, füru, ana, baba ve kardeşleri de dâhildir. Bu kişiler, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonraki iki yıl içinde Adalet Bakanlığı'na başvuruda bulunarak kanunun tanıdığı haklardan yararlanabilirler"

MADDE 53- 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Tanık Koruma Tedbirleri" Başlıklı 5 nci Maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kimlik ve" ibaresi ile (b) bendi madde metninden çıkarılmıştır. Diğer bentler bu değişikliğe göre teselsül ettirilir.

MADDE 54- 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Haklarında koruma tedbiri kararı alınan tanıkların dinlenmelerinde uygulanacak usuller" başlıklı 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; 4 üncü bendinde yer alan "ve ikinci" ibaresi; 5 inci bendin sonunda yer alan "veya tanığı dinlerken dolaylı dahi olsa tanığın kimliğini ortaya çıkaracak soruların sorulmasına izin vermez" ibaresi ile 8 inci bentte yer alan "ve (b)" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 55- 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Koruma kararının alınmasında Cumhuriyet Başsavcılıkları ile mahkemelerce uygulanacak usuller" başlıklı 10 uncu maddesinin 2 nci bendi yürürlükten kaldırılmış; 4 üncü bendinde yer alan (ç) ibaresi (c) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 56- 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Kurulun görev ve yetkileri" başlıklı 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinde yer alan (c) ibaresi (b) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 57- 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 66 ncı maddesinin altıncı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Failin arandığı ancak yakalanamadığı ve ifadesinin alınamadığı hallerde zamanaşımı hükümleri işlemez."

MADDE 58- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 66'ncı maddesinin 7'nci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

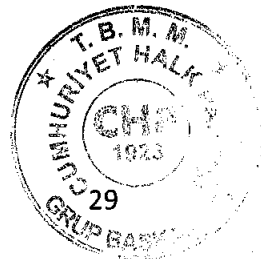
"Ayrıca nerede işlenmiş olursa olsun aşağıdaki suçlar hakkında zamanaşımına ilişkin hükümler uygulanmaz."

- a) Kasten öldürme (madde 81)
- b) Kasten öldürmenin nitelikli şekilde işlenmesi (madde 82)
- c) İşkence (madde94)
- d) Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence (madde95)
- e) Çocukların cinsel istismarı (madde 103)

MADDE 59- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 68'inci maddesinin 3'üncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Ayrıca nerede işlenmiş olursa olsun aşağıdaki suçlar hakkında zamanaşımına ilişkin hükümler uygulanmaz."

- a) Kasten öldürme (madde 81)
- b) Kasten öldürmenin nitelikli şekilde işlenmesi (madde 82)
- c) İşkence (madde94)
- d) Neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence (madde 95)
- e) Çocukların cinsel istismarı (madde 103)



MADDE 60- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 2- Bu kanunun hükümleri devam etmekte olan soruşturma ve kovuşturmalar ile infaz edilemeyen hükümler bakımından da uygulanır.”

MADDE 61- 5237 sayılı Türk Ceza Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- İşbu Kanun ve mülga 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan ceza zamanaşımı süreleri, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu ile 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun kapsamında kurulmuş mahkemeler tarafından verilmiş ve kesinleşmiş bulunan kararlar bakımından yarı oranında uygulanır. Bu kapsamda yer alan davalara ilişkin zamanaşımı uygulamaları dosya başka bir mahkemeye devredilmemişse, kararı veren mahkemenin bulunduğu il merkezinde yer alan 1 nolu Ağır Ceza Mahkemesi tarafından incelenerek, ilgililerin başvurusu aranmaksızın değerlendirilerek işleme konulur.”

MADDE 62- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 135 inci maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(3) İkinci fıkrada sözü edilen bilgi ve belgeler ile her türlü kopyaları bir hafta içinde imha edilir.

(4) Üçüncü fıkrada belirtilen imha işlemini süresi içinde yerine getirmeyen yetkili ve görevlilere üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir.”

MADDE 63- 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, bu Kanunun 135 inci maddesinde tanımlanan nitelikteki bütün belge ve bilgiler her türlü kopyalarıyla birlikte bir ay içinde imha edilir.

İmha işlemini süresi içinde yerine getirmeyen yetkili ve görevliler hakkında 135 inci maddenin (4) numaralı fıkrası hükümleri uygulanır.”

MADDE 64- 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 42 nci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 65- 29/09/2004 tarihli ve 5237 Türk Ceza Kanununun 216 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Bu madde kapsamında verilen hapis cezaları paraya çevrilmez.

(5) 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda belirtilen suçların konusunu oluşturan fiillerin tanımı, nefret suçları, ırkçı ve etnik ayrımcılığa karşı Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri ile çatışmaz. Türkiye'nin nefret suçları, ırkçı ve etnik ayrımcılığa karşı ilerde taraf olacağı sözleşme hükümleri saklıdır.

(6) 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda belirtilen suçlar zamanaşımına uğramaz.”

MADDE 66- 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 3 üncü maddesi ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Basın özgürlüğünün kullanılması, demokratik ilkeler göz önüne alınarak Nefret Suçları ırkçı ve etnik ayrımcılığa karşı Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşme hükümleri ile çatışan hallerde sınırlanabilir.”

MADDE 67- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 68- Bu Kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

